EYLÜL - EKİM
1975
YIL:2 SAYI: 17
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

ENERJİ KISINTISI BAŞLIYOR

İstanbul'a verilen elektrik enerjisinin yetersiz ve kalitesiz oluşu değeri yüz milyonlarla ölçülen kamu zararına yol açmaktadır. Elektrik enerjisini tüketiciye satan İ.E.T.T. hazır müşteriye satış yapamamaktan ötürü zarara girmekte, kesintiler dolayısıyle duran fabrikaların üretimi azalmakta ve elektrikli cihaz kullanan tüketiciler, kalitesiz elektrik enerjisi yüzünden ömrü kısalan cihazlardan ötürü kayba uğramaktadırlar.

75 DEKİ KISITLAMALAR

İçinde bulunduğumuz 1975 yılında İstanbul'da, Ocak ayında yarım saat, 4 Şubat'la 21 Mart arasında hergün 1,5 saat olmak üzere toplam 67,5 saat, ve 21 Şubat'la 26 Şubat arasında her gece yarımşar saat süre ile enerji kısıtlaması uygulanmıştır. Bunun dışında çeşitli semtlerde geçici arızalardan ötürü ve onarım amacıyle tespit edilemeyecek sürede kesintiler yapılmıştır. Gazetemiz baskıya hazırlanırken edindiğimiz bilgilere göre, Anbarlı Santralinin 4. ve 5. üniteleri arızalanmıştır ve İstanbul çapında günde bir saatlik kısıtlama başlayacaktır.

Enerji kısıtlamalarının ilk planda maddi değerleri hesaplanabilen zararlarından başka, sanayi kesiminde üretimin durmasından ötürü çok büyük değerlere ulaşan ve henüz net olarak değeri belirlenemeyen üretim eksikliğine yol açtığı bir gerçektir. Gaziantepli sanayiciler Gaziantep'te 1 saatlik elektrik kesilmesinin 750.000 liraya malolduğunu açıklamışlardır. Türkiye sanayiinin yüzde 60'ını barındıran İstanbul'da ise bir saatlik kesintinin on milyonlarla ifade edilebileceği tahmini gerçeklerden uzak sayılmamalıdır. Son yıllarda sürekli elektrik kesilmesinin İstanbul da yılda 70 - 100 saat arasında değiştiği gözönüne alındığında toplumsal kaybın 1 milyar lira dolayında olduğu söylenebilir.

73 VE 74 DEKİ KESİNTİLER VE İETT'YE MALİYETİ

1975 yılı henüz bitmediğinden bu yılki elektrik kesilmesinin İETT'ye maliyeti henüz belli değildir. 73 ve 74 yıllarının bilançosu ise çıkarılmıştır. Geçen yıl sürekli olarak, tüm İstanbul'da 110 saat kadar elektrik kesilmiştir. Ayrıca 24 kez herbiri 2 dakika ile 1,5 saat arasında değişen sınırlamalar konulmuştur. Bu kesilmeler nedeniyle 38.087 bin kwh enerji verilememiştir. Yüksek gerilimdeki değeri 34,5 kv olması gereken enerjinin 29,9 - 30,5 kv arasında kalması da toplam 83.114.853 kwh daha az aktif enerji çekilmesini zorunlu kılmıştır. Uzmanların ifadesine göre % 10 dolayında olan şebeke kaybı ise % 14,4'tür. Yaklaşık 100 milyon kwh lik fazla şebeke kaybı vardır. Böylece İETT yaklaşık 250 milyon kwh enerjiyi satamamış ol-

Sonu: 12'de

TEKNİK KONGRE VE PANELLER ARALIK İÇİNDE YAPILIYOR

Odamızın düzenlediği teknik kongre ve paneller aralık ayı içinde yapılacaktır.

Genel Merkezimiz tarafından hazırlıkları tamamlanan yedinci teknik kongrede «Enerji Sorunu» tartışılacaktır. Bu teknik kongre ilk kez uluslararası nitelikte olacaktır. Türkiye dışında enerji sorununun çözümlenmesi yolunda yürütülen çalışmaların de sergileneceği kongre 24 - 25 - 26 aralık günleri Ankarada gerçekleşecektir.

İstanbul şubemiz ise ilki 6 aralık, ikincisi 20 aralık cumartesi günleri yapılacak iki panelin ön hazırlıklarını tamamlamış bulunmaktadır.

6 Aralıktaki panelin konusu «Türkiye Elektronik Sanayii» dir. Panele, Elektronik Yüksek Mühendisi Nafiz Çubukçu «Türkiye'de Elektronik Sanayiinin Geliştirilmesi için Uygulanması Gerekli Yöntemler», Kaya Yazgan «Türkiye Elektronik Sanayiinin Ekonomik Yapısına Bir Bakış», Burhan Kaçmaz «Bir Sanayi Sektörü Hangi Tedbirlerle Geliştirilir Yada Batırılır», Selçuk Şahin «Milli Telekomünikasyon Sanayiinin Gelişme Sorunları» adlı bildirileriyle, PTT Ar-La Müdürü Fikret Yücel de tartışmacı olarak katılacaklardır.

20 Aralıktaki «Türkiyede Haberleşme Sorunu» Konulu panelde ise Nafiz Çubukçu «Türkiye'de Telgraf ve Telefon Planlaması», Kaya Yazgan «Haberleşme Sektöründe Teknoloji Seçimi», İ.T.Ü. Telekomünikasyon Kürsüsü asistanlarından Gürsel Bayraktar» Türkiye'de Telekomünikasyon Sanayiine Genel Bir Bakış, Selçuk Şahin «Geleceğin Santral Teknolojisini Seçerken» başlıklı bildirilerini sunacaklardır. Fikret Yücel ve Selçuk Esen bu panelde de tartışmacılar arasındadır.

İstanbul Şubemizin her iki paneli İstiklâl Cad. 146/3 de (Atlas Sineması Karşısı) Mühendis ve Mimar Odaları İstanbul Koordinasyon kurulu lokalinde saat 14.00 de başlayacaktır.

başyazı

artan baskılar ve mücadelemiz

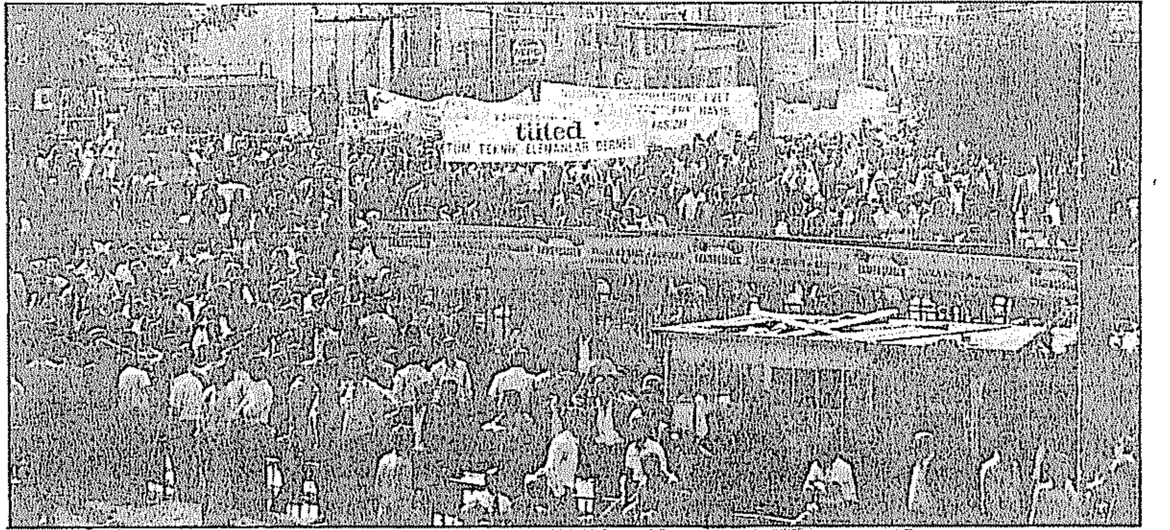
16. sayımızı Eylül ayında çıkarabilmiştik. Görevli arkadaşlarımız askerlik hizmetleri nedeniyle aramızda yoktu. Bu yüzden 17. sayı hazırlıkları ancak arkadaşlarımız döndükten sonra başlıyabildi. Ve elinizdeki sayı iki aylık bir geçikme ile çıkabildi. Gecikmeden dolayı özür dileriz.

Geçtiğimiz iki aylık sürede önemli olaylara tanık oldu Türkiye ve Türkiye'deki teknik elemanlar.

Memur; teknik eleman - özellikle mühendis ve mimar - öğretmen kıyımı devam etti. Yaşadığı olayları kavramaya çalışan, çevresindeki sömürü çarkını görüp ona direnmeye çalışan, namuslu, asgari demokrat olan teknik elemanların çoğu MC iktidarından paylarına düşen baskıyı yaşadılar. Tayin edildiler. Sürüldüler. İşten atıldılar. Hatta çeşitli yöntemlerle açık ya da kapalı olarak tehdit edildiler. MC'liler Teknik elemanları geriletmeye çalıştılar.

Baskı sadece kişiler üzerinde kalmadı. Geçen sayımızda da dile getirdiğimiz gibi, baskı meslek örgütlerine, örgüt yöneticilerine de sıçradı. Yayın organlarına yöneldi. Bunun en somut belirtisi gazetemiz «Aydınlığa Doğru»ya yapılan baskılar oldu. Geçen sayımızdaki arkadaşımız Y. İnşaat Müh. Harun Karadeniz'in ölümüne ilişkin yazı için soruşturma açıldı. Yine aynı sayıda çıkan Yayımcılar Birliği bildirisi için soruşturma açıldı. Oysa Harun Karadeniz arkadaş için yüzlerce yazı yazılmıştı. Oysa, yayımcılar Birliğinin bildirisi Cumhuriyet gibi birçok gazetede çıkmıştı. Ve hiçbiri için de soruşturma açılmamıştı. Bütün bunlardan, Aydınlığa Doğru için açılan soruşturmanın, daha çok yazılarından dolayı değil de. Elektrik Mühendisleri Odasının ve Aydınlığa Doğrunun

Sonu : 12 de

Teknik Elemanlar «Demokratik Hak ve Özgürlükler için Mücadele Mitinginde .

DİSK MİTİNGİNE KATILDIK

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun düzenlediği, Tüm Teknik Elemanlar Derneği, TMMOB, Yüm-Der ile çok sayıda gençlik örgütleri ve öbür demokratik örgütlerin fiilen desteklediği Demokratik Hak ve Özgürlükler İçin Mücadele Mitingi son yılların en büyük anti - emperyalist ve demokratik gösterilerinden biri olmuştur. 40 ilâ 60 bin kişinin katıldığı tahmin edilen mitingde faşizm ve anti - demokratik tüm uygulamalar kınanmıştır.

Çalışanların ortak hedeflerine doğru yönelmiş bir mücadele platformu biçiminde ve kitlelerin aktif katkısıyla süren toplantıda zaman zaman topluca haykırılan sloganlar ve pankartlarda yazılı cümleler tüm demokratların yürekten sahip çıktığı düşünceleri dile getiriyordu:

«Faşizme Geçit Yok», «İş, ekmek, hürriyet; faşizme nihayet» «Bağımsız Türkiye», «İşçi-köylü el ele demokratik cephede», «İşçiyiz, güçlüyüz; devrimde öncüyüz», «Genel grev hakkımızı söke söke alırız», «Referandum isteriz», «Katil İktidar», «Hükümet istifa» «MC = faşizm», «Düşünce özgürlüğüne evet, 141, 142. maddelere hayır», «Bütün ülkeler işçileri birleşelim», «Lokavt hak değil suçtur», «İş garantisi», «Sömürüye paydos».

Teknik Elemanlar da sendikal hak istemlerini, demokratik taleplerini ve işçi sınıfının yanında yer alacaklarını belirten pankartlarının altında topluca mitinge katılmışlardır.

Mitingte DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler konuşmuşlardır.

Türkler «işçi sınıfının örgüt-

Sonu: 12'de

reklamlar yalan söylüyor

gönül taylan

Son yıllarda Türkiye'de, elektrik ve elektronik ve aletleri üretim sektörü, büyük bir canlılık ve hareketlilik içinde görünmektedir. Dünya piyasasından çok daha yüksek fiatlarla, çok daha kalitesiz mamüller piyasayı sarmakta, fiatları ise sürekli olarak arttırılmaktadır.

Hızlı şehirleşme, televizyon yayınının yaygınlaşması gibi nedenle buzdolabı, çamaşır makinası, elektrik süpürgesi, radyo ve televizyona olan talebi hızla artırmaktadır.

Söz konusu üretim sektörünün baskın niteliği montaj sanayi olmakta devam etmektedir. Temel elektrik ve elektronik sanayiinin kurulmamış olması bunun ana nedenidir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığın'ca kurulmuş olan ve bu sektörde kullanılan ithal malzemesinin belirli bir oranı aşmaması zorunluğu hiç yabancı bir anlam taşımamaktadır. Söz konusu sektör'e ait televizyon imalatçılarının ithalatı kotaya bağlıdır. Toplam televizyon üretim hacmi 1975 yılında 400.000 adet iken, imalatçılara açılan kota isteği 1.200.000 televizyon imalatı için gerekli olan büyüklüktedir. Üretim hacmi, ve üretimde kullanılması gerekli ithal malı oranı ile bağdaşmayan bu yüksek kota talebi gerçekte kıt döviz kaynaklarımız için büyük bir tehlikedir. Bu sektörde kapasite kullanım oranı %64'dür. (1970'de) ve kapasite kullanımı fiatları karları etkilemesin diye sürekli düşük tutulmakta, düşük kapasite daha karlı olmaktadır. Öyleyse imalatçılar neden bu kadar yüksek bir ithal kotası için çaba göstermektedirler. Gerçekte bunun bir kaç nedeni vardır:

◎ Televizyon üretiminde kullanılan ithal malı parça oranı, gerçekte 'Bakanlığın koyduğu limitin çok üstündedir. Bu nedenle kağıt üzerinde 400.000 televizyon için yeterli olacak ithalat miktarı, üretime yetmemektedir. Bu açıdan kotaların yüksek tutulması imalatçı için bir zorunluluktur.

◎ Kapitalist-emperyalist ülkeler yükselen bir enflasyonun etkisinde olduğundan, fiatlar sürekli artmaktadır. Yerli imalatçılar, kota isteklerini yüksek tutarak, parça spekülasyonu yapmak, hızlı fiat artışlarından korunmak istemekte ve korunmuş olmaktadırlar. Ne varki iç piyasada, mamulleri için fiat arttırımı isterken sürekli olarak yükselen parça fiatlarını ve fiatların son durumunu göstermekten de çekinmemektedirler.

◎ Üretilen mamullerin, üretiminin ve kalite kontrolünün yetersizliğinden doğan kalitesizliği Türkiye'de tamir ve tamirde gerekli yedek parça miktarını yükseltmektedir. Kotalar yüksek tutularak tamir için gerekli bu yedek parçada sağlanmış olmaktadır. Tamirde kullanılan yeden parçalar, tüketiciye yüksek fiatla satılmış olmaktadır. Televizyon dışı, elektrikli ev aletleri için yapılan parça ithalatı liberasyona tabi olduğundan, benzer durum daha da kolaylıkla söz konusu olmaktadır.

Türkiye'deki elektrikli ve elektronik ev aletleri üretim sektörü, tekelleşmenin hızla geliştiği bir daldır. Gazete ve televizyon reklamlarında, tüketiciye sunulan pek çeşitli marka ve modellere karşın, üretim gerçekte bir kaç büyük firmada toplanmıştır. Çeşitli marka ve modelin piyasaya sunulması, gerçekte imalatçılara bir kaç yönlü yarar sağlamaktadır.

Şöyleki;

◎ Tüketiciye, bu sektörde, hızlı bir rekabet olduğu çeşitli kalitede ve fiatta mamul arasından seçme yapabileceği izlenimi verilmekte gerçekte ise fiatlar ve kalite, üç aşağı beş yukarı aynı olup, sürekli ve elbirliğiyle yükseltilmektedir.

◎ Bu sektördeki hızlı tekelleşme, rekabet varmış gibi gösterilerek gözlerden saklanmış olmaktadır.

◎ Yeni model ve markalar özellikle televizyon gibi fiatları Bakanlıkça tespit edilen mamuller için görünürde, fiat arttırmadan gerçekte fiatları sürekli yükseltme olanağı vermektedir.

Örneğin, yeni piyasaya sürülen «aile boyu» küçük televizyon, normal büyüklükte bir televizyona oranla çok daha ucuza mal olduğu halde, büyük bir kar oranıyla ama, büyük boydan biraz düşük fiatla satılabilmektedir.

Aile tipi küçük tel. fiatı yaklaşık: 4000.—,4300.—TL.
Nirmal boy tel. fiatı yaklaşık: 5000.—TL.

Böylece, ne Bakanlık zam yapmış olmakta, ne de imalatçı fiat yükseltmiş olmakta ama tüketici yüksek fiatlar yeni mamulu almakta, karlar artmaktadır.

◎ Fiat arttırımı için, Fiat Kontrol Komitesine baş vurulmak gereken Buzdolabı, Çamaşır makinası, Süpürge gibi elektrikli aletlerin üreticileri komitenin siyasi nedenlerle geciktirdiği kararları beklemeden eski modellerin üretimini kısıp veya durdurup yeni sözde modellerle çoktan zam yapmış durumundadırlar. Arçelik'in çok yeni piyasaya sürdüğü 11.2 ayak buzdolabı, 11 ayak buzdolabından pek az büyüktür ve fiatı 4.980.— TL. sıdır. Oysa arçeliğin eski 11 ayak buzdolabı 3900.— TL. sına satılmakta idi. Arçelik firması böylece buzdolabına, fiat kontrol komitesi karar vermeden fiilen % 30 zam yapmış bulunmaktadır. İstenen zam oranıda zaten %30 civarındadır.

Sonu: 10'da

BUZDOLABI: İmalâtçı	İmal Ettiği Marka	1975 üretim hacmi
1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik Aygaz Hoover Mobilgaz İpragaz	200,000 adet
2. Profilo (Profilo Holding)	AEG Norge Evsan Ambra	85,000 »
3. Estaş (Philips)	Philips Siera Rekor	35,000 »
4. Ternal San. ve Tic.	Preşcold	5,000 »
5. Marla San. Tic.	Marla Electrolux	1,000 »
6. Presiz	Presiz	1,000 »

ÇAMAŞIR MAKİNASI :

1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik	70,000 »
2. Profilo (Profilo Hoding)	AEG	10,000 »
3. Estaş (Philips)	Philips Siera Rekormat	15,000 »
4. Gülok	Hoover	25,000 »
5. Ternal San.	Prescold	1,000 »
6. Kâmil Tolon	Tolon	1,000 »

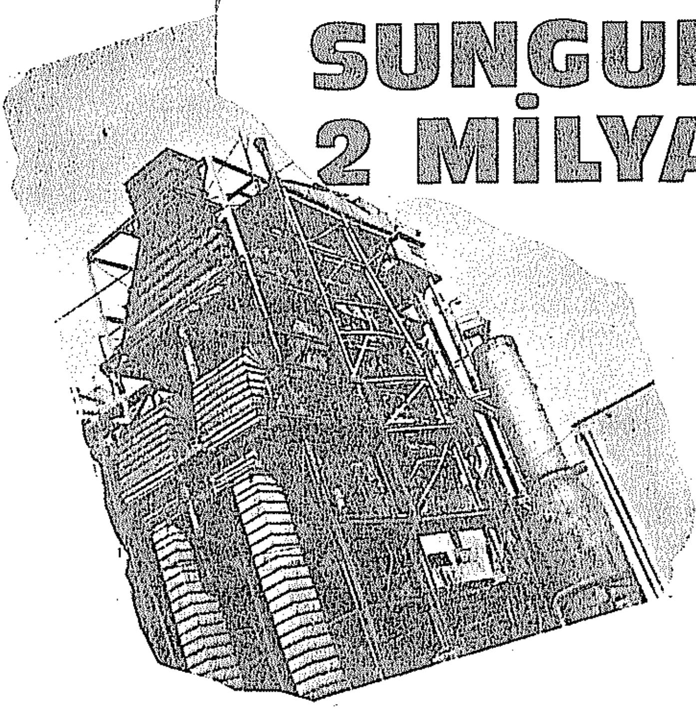
ELEKTRİK SÜPÜRGESİ:

İmalâtçı		
1. Arçelik (Koç Holding)	Arçelik	10,000 adet
2. Profilo (Profilo Holding)	AEG	5,000 »
3. Estâş (Philips)	Philips Siera	3,000 »
4. Gül-ok	Hoover	15,000 »
5. Libka	Nilfisk	2,000 »
6. Simtel (Siemens)	Siemens	60,000 »
7. Marla San. ve Tic.	Electrolux	10,000 »

TELEVİZYON:

1. Telra (Profilo Holding)	National AEG Zetina Atlas Profilo Tonberg	90,000 »
2. Bekoteknik (Koç Holding)	Beko Arçelik Nordmende	40,000 »
3. Philisan (Philips)	Philips Siera AGA Radiola	60,000 »
4. Cihan Kom.	Grunding	110,000 »
5. İ.E.S.	Körting	15,000 »
6. Nejat Server	Blaupunkt	5,000 »
7. Nevtron Radyo Fab.	Nevtron	15,000 »
8. Uğurgül	Saba	
9 Elektrometa	Sharp	5,000 »
10. Elektroakustik	Schaub-Lorenz Telefunken	10,000 » 40,000 »
11. Behliller	VE-GA Rank Arena	8,000 »

anbarlı santralının onarımını geciktiren
SUNGURLAR İŞVERENİ 2 MİLYARLIK ENERJİ KAYBINA YOL AÇTI

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu son elektrik kısıtlamaları ve özellikle TEK Anbarlı santralindeki onarımın gecikmesine ilişkin olarak aşağıdaki açıklamayı yapmıştır.

Sungurlar Patronunun Haksız Davranışı Halkımızı 2 Milyar Lira Zarara Soktu

Elektrik kısıtlamalarının yeniden gündeme girdiği şu sıralarda dışa bağımlı enerji politikasının sürdürülmesi yanında yeni aksaklıklar ortaya çıkmakta, enerji eksikliğine yeni kayıplar eklenmektedir.

Bunun en somut örneği beş ay önce patlayan TEK Anbarlı santralının 1 Nolu ünitesinin onarımında görülmüştür. Kazanın patlamasından sonra derhal harekete geçilmemiş, önce Amerikan Combustion Company firması yetkilileriyle gereksiz görüşmeler yapılmış, firmanın mühendislerine binlerce lira kazan inceleme parası verilmiştir. Daha sonra kazan onarımı işi Sungurlar firmasına devredilmiştir. Bu firmanın 4 ayda hiçbir olumlu çalışması görülmemiştir.

Sonu: 12'de

odalararası çalışmalar

«MC, ÖRGÜTLERİNİ BİRLİKTELİĞİNİ YIKAMAZ»

MC İktidarının öğretmenlere, teknik elemanlara tüm memur ve çalışanlara yöneltiği baskı, şiddet, sürgün ve işten çıkarmaların özellikle örgüt yöneticilerini de hedef alması üzerine ortak bir bildiri yayınlayan TÖB-DER, TÜTED ve TÜM-DER İstanbul şubesi yöneticileri «tüm çalışanların örgütlü birlikteliğini hedef alan bu baskıların öğretmen, teknik eleman ve memurları yıldırmayacaktır» demişlerdir.

Bildiride, «bini aşkın öğretmenin yerinin değiştirildiği ve üçünün öldürüldüğü, yüzlerce teknik elemanın pasif görevlere alındığı ve sürüldüğü, binlerce memurun işten çıkarılma ve tayin tehdidi altında bırakıldığı» belirtilmekte, son zamanlarda özellikle güçlenen örgütlerin hedef seçildiğine dikkat çekilmekte, örnek olarak da Tüm-Der başkanı Mithat Görkem'in Ankara'dan Van'a, Töb-Der genel sekreteri Binali Seferoğlu'nun bulunduğu liseden bir ortaokula sürüldüğü, TMMOB genel başkanı Teoman Öztürk'ün Ankara Nazım Plandaki sözleşmesinin iptal edilişi verilmektedir.

İZMİRDE BASKILAR KINANDI

MC İktidarının ülke çapında çalışanlara uyguladığı yasa dışı baskılar İzmir'de de demokratik kitle örgütlerince kınanmıştır.

Y.S.E. 3. Bölge Müdürü'nün Danıştay kararına rağmen görevine döndürülmeyişi TÜTED tarafından kamuoyuna duyurulmuştur. TÜTED İzmir şubesi Y.S.E. 3. Bölge Müdürlüğünün kanunsuz olarak işgal edilmesinden ötürü Cumhuriyet Savcısının göreve çağırmıştır.

Öte yandan TÜTED İzmir Şubesi, mühendis ve mimar odaları TÖB-DER ve Tabipler Odası İzmir Şubeleri ile birlikte bir bildiri yayınlayarak Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi asistanı Makina mühendisi Nihat Hantekin'n görevine son verilmesini eleştirmişlerdr.

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİNİN DÜZENLEDİĞİ «TÜRKİYEDE PROJE VE PROSES MÜHENDİSLİĞİ» SEMİNERİ YAPILDI

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi tarafından düzenlenen Türkiye'de Proje ve Proses Mühendisliği konulu seminer 10 - 13 Kasım günleri Sitanbul Belediye Sarayı salonunda yapılmıştır.

Üniversite öğretim üyeleri, özel kesim yöneticileri ve Kimya mühendislerinin toplam 14 bildiri sunduğu seminerde Kimya mühendisliğini ilgilendiren özgül sorunlarla birlikte, «Üniversitede ve Endüstride Araştırmanın Gerekliliği» Üniversite sonrası proje mühendisi yetiştirme imkânları, gibi genel konularda tartışılmıştır.

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi başkanı Fevzi Koku semineri açış konuşmasında «Kısa vadeli ve spekülatif kârlar peşinde koşan Türkiye Sermaye sınıfları ile emperyalist güçler, Türkiyede üretimin gelişmesine ters bir konumdadır. Teknik elemanlar bilgi birikimini sağlarken kendi uluslarının çıkarını kollamak durumundadırlar» demiştir.

bursa temsilcimiz değişti

Bursa'da çalışan üyelerimizin isteği üzerine E.M.O. Bursa temsilciliğinde bir toplantı düzenlenmiştir. İstanbul Şubemiz yönetim kurulunca görevlendirilen Oda müdürümüz Alaattin Anahtarcı'nın da katıldığı toplantıda üyelerimiz temsilciliğin gerekli dinamizmi gösteremeyişini, TÜTED'in kurulması ve güçlendirilmesi çalışmalarında yeterince aktif olamayışını eleştirmişler ve teknik elemanların birlikteliğini sağlama yolunda Bursa'da yeterli çalışma yapılmadığını belirtmişlerdir.

Sonu: 12'de

gazetemiz hakkında soruşturma açıldı

Gazetemiz Aydınlığa Doğru'nun geçen sayısındaki iki yazıdan ötürü anılan sayının sorumlu yönetmeni Yüksel Birdal hakkında üç soruşturma birden açılmış ve Birdal Basın Savcılığında ifade vermiştir.

Geçen sayımızda Harun Karadeniz'in ölüm haberinin verildiği «Bir Ölür Bin Diriliriz» başlıklı yazıda «suç olan bir fiilin övüldüğü» öne sürülmektedir.

Öbür iki soruşturma ise Kültür ve San'at sayfamızda yer alan «Yayıncılar Birliği M.C. İktidarının Tutumunu Kınadı» başlıklı haberle ilgilidir. Haber metninde yer alan bildiri ile, «hükümetin manevi kişiliğine hakaret edildiği ve görülmekte olan bir davaya etkide bulunmaya kalkışıldığı» iddia edilmektedir. Yayımcılar Birliği'nin bildirisi başka gazetelerde de çıkmış, ancak ne bildiriyi yayınlayan kuruluş ne de bu gazeteler hakkında herhangibir soruşturma açılmamıştı.

PTT'DE HUZURSUZLUK

PTT İstanbul Bölge Başmüdürlüğünde yöneticilerin davranışları personel arasında huzursuzluğa neden olmaktadır. Son olarak böyle haksız bir suçlamaya maruz kalan elektrik mühendisi Ferda Akbal görevinden istifa etmiştir.

Ferda Akbal, bir başmüdür yardımcısının, kendisi odaya girdiğinde mutlaka ayağa kalkılması isteğine karşı, gerçek saygının böyle biçimsel gösterilerle ifade edilmesine gerek olmadığını savunmuş, bu anlayışın egemen olduğu bir ortamda çalışma güvenliğinden sözedilemeyeceği gerekçesiyle işinden ayrılmıştır.

Öte yandan P.T.T. Bölge Başmüdürlüğü TMMOB işyeri temsilcisi arkadaşımız Cemil Pakyürek'in Başmüdürlüğe yazdığı dilekçesine «bundan böyle fuzuli yazışmalara sebebiyet verilmemesi» biçiminde azarlayıcı bir karşılık verilmiştir. Pakyürek, Başmüdürlükten «çalıştırıldığı kadroya ilişkin görev, yetki ve sorumlulukların neler olduğunu» sormuştu. Teknik elemanı «kapıkulu» gören zihniyetin bir örneğini veren Başmüdürlük cevap yazısında «başmühendisin ne derse onu yap, ötesine karışma, fuzuli yere bizi işgal etme» bir ifade kullanmıştır.

Bandırma direnişinde işçi ve teknik eleman çocukları

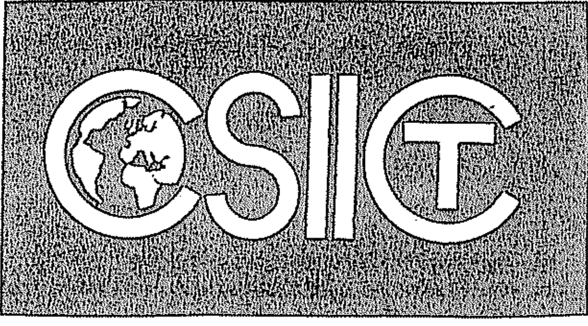
işçi-teknik eleman birlikteliği gelişiyor

Teknik elemanlar her geçen gün daha büyük çoğunlukla demokratik haklarını kullanmaya katılırlarken, bir yandan da eylem içinde, çalışanların gerçek birliğine doğru gelişmeler gözle görülür biçimde yoğunlaşmaktadır.

Deniz Baykal'ın konuşmasını izledikleri gerekçesiyle işlerinden çıkarılan TÜTED Seydişehir Şubesi başkanı Hasan Dal ile TÜTED üyesi Metalürji Yüksek Mühendisi Osman Kurdoğlu'nun uğradığı kıyımı protesto toplantısı bu gelişmenin örneklerinden biridir. TMMOB ve TÜTED'in yanında Alüminyum-İş Sendikasının temsil edildiği toplantıya teknik elemanlarla birlikte işçiler de katılmışlar ve MC iktidarının çalışanlara uyguladığı baskıları kınamışlardır.

Öte yandan Karadeniz Bakır İşletmelerinde ve Bandırmada Sülfirik Asit Fabrikasında sürdürülen işçi direnişlerine teknik elemanlar da katılmışlardır. Karadeniz Bakır İşletmelerinde çalışan 33 mühendis Maden-İş Sendikasına dayanışma aidatı ödemektedir.

Ağustos ayı içinde de MKE Kırıkkale fabrikasında çalışan 33 mühendisin pasif görevlere alınarak yerlerine MSP yanlısı kimselerin atanması Yeni Metal İş Sendikası yönetim Kurulu ve işçi sendikası temsilcileri tarafından protesto edilmiştir.

ÇEVİREN: GÖNÜL TAYLAN

TEKNİK ELEMANLARIN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ

Torino'da toplanan «Birinci Uluslararası Mühendis, İdare Kadro ve Teknisyenler Konferansında, Konferansa katılan delege ve örgütlerin ortak görüşlerinden birincisi «Teknik Elemanların Toplumsal Dönüşümdeki Rolü» konulu yazının ilk yarısını geçen sayımızda vermiştik. Aşağıda birinci bölümün özetini ve yazının ikinci bölümünü sunuyoruz.

Not: Bildirinin yayınladığımız birinci bölümünde birçok dizgi yanlışları olmuştur. Okurlarımızdan özür dileyerek, metinde anlamı değiştiren yanlışlıkları düzeltiyoruz:

4. sayfanın üçüncü sütununda sondan beşinci paragrafta ve 10. sayfanın ilk paragrafında özgürlük olarak çıkan sözcükler özgüllük olacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜMÜN ÖZETİ

Bilim ve teknolojinin üretimde ekonominin yönetiminde, toplumsal yaşam ve kültür alanındaki rolü artmaktadır. Sanayileşmiş ülkelerde toplam milli hasılanın normal olarak % 30'u araştırma ve geliştirmeye ayrılmaktadır. Araştırma, diğer üretim eylemlerinden farklı olarak bilgi eylemidir. Bilimsel anlayışın üretim metotlarına geniş ölçüde girmesi sadece teknik elemanların sayısını artırmakla kalmamakta, onların çalışmasına daha da bilimsel içerik kazandırmaktadır.

Bilimsel araştırmaların yöneldiği sahalar üretimin ve üretimde çalışan teknik elemanların gereksinmeleriyle belirlenmektedir. Kısaca teknik elemanların rolünde niceliksel ve niteliksel bir değişim olduğu gözlenmektedir. Bu gelişim üretimin uluslararasılaşması gerçeğinden ayrılamaz.

Teknik elemanlar, gerek araştırma, teknoloji üretim ve yönetim de, gerekse de toplumsal mücadelede ve toplumun dönüşümün de özel bir role sahiptirler.

Teknik eleman sorunu sendikal hareket içinde başlı başına bir sorun olmuştur. Oysa teknik elemanların kendilerine özgü sorunları ücretli işçilerin genel talepleriyle iç içedir ve onlardan ayrılmaz.

Fakat teknik elemanların sendikal hareketlerinde çeşitli sorunları vardır. Örneğin:

a—) Artan sayıda teknik elemanı nasıl sendikalara çekmeli.

b—) Teknik elemanların sendikal hareketin geniş kapsamlı amaçlarına karşı olumlu tavır almaları nasıl sağlanmalı.

Bu sorunlardan herhangi biri çeşitli ülkelere de farklı önem arz etmektedir. Ayrıca yalnız sendika üyesi olmakla yeterli değildir. Toplumsal sorunların farkında olmakta gereklidir. Bu açıdan sendikal hareket eğitici bir rol oynamalıdır.

Ayrıca teknik elemanlar çalışanların bir parçası olmakla birlikte, a—) Bilgi düzeyleri. b—) kuruluşlarda gördükleri işlevlerin niteliği açısından da farklılık gösterirler.

Oysa bilimsel ve teknik devrimde beraber çalışan herkesin yönetime katılması bir gereklilik olmuştur. Çağdaş ekonominin yönetimi, artık merkezi ve hiyerarşik yapılara olanak vermemektedir.

Bütün bunlar şu gerçeği ortaya çıkarmaktadır; Günümüzde teknik elemanların tarafsız olması sözkonusu değildir. İşçilerin yanındaki yerlerini almadıkça bilinçli veya bilinçsiz olarak ama kesinlikle işçi sınıfının karşısında olaçaklardır. Ve aynı zamanda kendi gerçek çıkarlarına karşı çalışmış olacaklardır.

II. BÖLÜM

6 — Kapitalist ülkelerdeki teknik elemanların, toplumsal rölünün özellikleri; Kapitalist ülkelerde, bilimsel ve teknik devrim, mühendis, idari kadrolar ve teknisyenler ile bilim işçilerinin, birey ve toplumsal katman olarak özgürce gelişmesini olumsuzca etkileyen koşullar yaratmaktadır. Daha da önemlisi, endüstriyel yoğunlaşmanın ülkeler arasındaki eşitsiz dağılımı, ekonomik dengesizliğe, teknoloji aktarımına ve yoksul ülkelerin ve işçilerinin haklarını tehdit eden bir bilgi oluşumuna yol açmaktadır.

Bu durum herşeyden önce, yetersiz bilimsel ve teknolojik cihazlanma olarak kendini göstermekte ve sonuç olarak bilgi ve beyin göçüne yol açmaktadır.

Çokuluslu tekeller, araştırma ve geliştirme merkezlerini her geçen gün daha çok ABD, Batı Avrupa veya Japonya gibi ülkelerde toplamaktadır. Bu tür davranışlar, diğer ülkelerin yerel araştırma ve geliştirme programları için kötü sonuçlar doğurmakta, buralardaki bilim işçileri arasında işsizliğe, araştırma ve geliştirme çalışmalarında nitelik ve nicelikçe bir düşüşe yol açmaktadır. Böylece bu tür ülkeler teknik yeterlilik açısından daha düşük düzeylerde kalmaktadırlar.

Burada asıl sorun, teknik elemanların bilimsel nitelikli işlerini kaybetmesinden çok, çokuluslu tekellerin söz konusu politikasının sürmesi halinde, ortaya çıkacak durumdur. Böylece az sayıda yüksek derecede gelişmiş ülke, geniş bir kaliteli teknik eleman kadrosuna sahip olurken, diğerleri giderek artan ölçüde teknolojik gerilik içine sürüklenecektir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde teknik elemanların durumları da olumlu yönde gelişmemektedir.

Gerçekte aynı eğilimler, teknik elemanların mesleki açıdan tatmin olmasını da önlemektedir. Çok kısa bir dönem önce, teknik elemanlar endüstride, bir zanaatkârın rolüne sahiptiler. Yani ham maddeden mamul maddeye kadar tüm üretim sürecini beyin güçleri ile kontrol etmekteydiler. Tekelci sermayenin hızlı gelişimi, işlevleri parçalayıp, sorumlulukları bölerek, bunları kol işçisi olmayan her hangi bir yarı vasıflı işçiye verilebilecek çeşitli işlemlere dönüştürdü. Böylece bir yandan, teknik elemanların «taşınabilir bilgilerinden» söz edilirken, yani bu bilgilerin çeşitli endüstriler, firmalar ve konumlar arasında büyük bir hareketliliği, geçerliliği söz konusu iken, gerçekten böyle bir olanağın yok olmağa yüz tuttuğu bir durumla karşı karşıya kalmış bulunuyoruz. Çünkü, tekelci kontrol tek ölçü olmuştur, kapitalistin kârını en yükseğe ulaştırma eğilimin gereği olarak iş, işlemlere bölünmüş veya indirgenmiştir.

En yüksek konumda olan teknik elemanlar bile, işlerinin önemli bir bölümünün iş programları üzerinde bazı değişiklikler yapmak, programları yeniden düzenlemek, buna uygun olarak kadroları yerleştirmek, daha az masraflı ve daha kârlı yöntemleri uygulamaya sokmakta ibaret olduğunu farketmektedirler.

Teknik elemanların içinde bulunduğu bu çıkar çelişkisi, bilimsel teknisyenin ve bilimsel yöneticinin rolünün inkâr ve red edilmesinden kaynaklanmaktadır.

Teknik elemanlara, kendilerini firma veya mamul ile bir tutmaları önerilmekte ama onlar ne firmanın, ne mamulün, nede firmaya sağladıkları tasarrufun, kendilerine mâli bir çıkar sağlamadığını açıkça görmektedirler. İşleri, tüm üretim sürecinin pek önemsiz bir parçası haline gelmekte, her geçen gün, ister mavi yakalı işçi, ister teknik eleman olsunlar kendi kavrayış ve anlayışlarına göre davranmaktan daha çok uzaklaşmaktadırlar.

Nevarki sermaye, bu duruma, «ulusal çıkar»ı öne sürerek cevap vermektedir. Eskiden ulusal çıkar, yalnız savaş dönemlerinde sözkonusu edilirdi. Oysa sermaye, teknik elemanlar ve diğer geleneksel olarak sendikasız kesimler arasında hızla ve kitlesel olarak gelişen sendikalaşma eğilimine, barış döneminde savaş ilan ederek cevap vermektedir. Ekonominin, ortak bir kurum olduğunu, bu kurumda, herkesin, işçilerin ve kapitalistlerin kendi kaynak, olanak ve becerilerini bir araya getirmesi ve karşılıklı yararlar adına bazı fedakârlıklara katlanması savunulmaktadır.

Bu demektir ki, teknik elemanlar da içinde olmak üzere tüm işçiler taleplerini azaltmalıdır, çünkü ortak bir işte, ortakların yarısını oluşturmaktadırlar. Ayni görüş toplumsal ilişkilere de yansımaktadır. Karşı tarafta da (sermaye tarafında) aynı tedbirler alınması koşuluyla, kendi çıkarlarımızdan vazgeçmemiz istenmektedir. Oysa toplumumuzda mevcut toplumsal ilişkiler hiç de bu kalıba uymamaktadır. Güç ve zenginlik eşitsiz olarak paylaşılmaktadır. Her ikisine de sahip olanlar, kendilerini her hangi bir sözleşme veya ulusal çıkarla bağlı hissetmemektedirler. İşte bu nedenle de, zenginliklerden ve güçten yoksun olanlar da kendi çıkarlarından vazgeçmekle yükümlü değillerdir. Tersine teknik elemanlar ve diğer emekçi kesimler için verilecek en uygun cevap, kendi çıkarlarını savunmak ve elde etmek için mücadele etmektedir.

Sendikalar onlara örgütlenme olanağı verecek ve böylece teknik elemanlar kendi özgül çıkarlarını savunabileceklerdir. Sendikal mücadelenin temeli, bireylerin toplu eylemlerle korunmasıdır. Bizler, bireyler olarak teknik elemanların haklı taleplerini savunmak ve geliştirmeye olan istekliliğimizi ispat edebilirsek bu sürecin kendisi eğitici bir süreç olarak bizi daha derinlemesine bir toplu bilince doğru yöneltecektir. Böylesine bir süreç çoktan gündemde dir.

Görüşlerin ve eylemlerin toplumsallaşması bireysel çıkarların daha iyi savunulabileceği en uygun koşulları yaratacaktır. İşte sendikal hareketin eğitici rolü burada ortaya çıkmaktadır, sendikal hareketin kendisi eylem içinde ve eylem için bir eğitimdir.

Pratik bir hedef: Teknik elemanları devletin ve işverenlerin maddi ve manevi baskılarından kurtarmak gereklidir.

Özgürlük sorunu teknik elemanlar ve bilim işçileri için çok büyük bir önem taşır.

Onları, devletin ve işverenlerin baskısından nasıl kurtarmalı?

Bu önemli sorunun cevabı şudur: bağımsızlığını yitirmiş bu toplumsal kategoriye, bunu sağlayacak tüm olanakları desteklemek ve geliştirmek gereklidir. Bağımsızlık sorunu, pratik ve acil bir sorun olduğu kadar, yasal ve maddi bir sorundur. Yasalar çoğu kez, teknik elmaların tümünü veya bir bölümünü, diğer ücretli ve aylıklı emekçilere sağlanan haklardan yoksun bırakmıştır. Teknik elemanlar yasal olarak (açıkca veya ima yoluyla) işveren temsilcisi olarak nitelendirilirler.

Sendikal özgürlüklere ve düşünce özgürlüğüne konulmuş kısıtlamalara karşı verilen uluslararası dayanışma eylemlerine katılmak tüm ülkelerdeki teknik elemanların toplumsal rolünün bir parçasıdır.

Öteyandan, işverenler özellikle aylıkları bireyselleştirmek, sadık elemanları yüksek aylıklarla 'ödüllendirmek' yoluyla teknik elemanlara **maddi baskı** yapmaktadırlar.

İşçiler ve sendikalar, teknik elemanların yasal ve maddi baskılardan kurtulması, bağımsızlığı için verilen mücadeleyi kayıtsız şartsız desteklemelidir.

İşverenler sadece kendileri gibi düşünen ve konuşan teknik elemanlara (veya diğer emekçilere) düşüncelerini açıklama özgürlüğü tanımakta ve sadece onların çıkarlarını desteklemektedir. Sendikal hareket, henüz kendi toplumsal rolünün ne olduğunu anlayamamış olanlar da içinde olmak üzere tüm teknik elemanlara karşı, içten, güçlü ve gerçek bir müttefik gibi tavır almalıdırlar.

7 — Teknik Elemanların Sosyalist ülkelerdeki rolü.

Sosyalist ülkelerdeki sendikaların deneyleri teknik elemanların toplumsal rolünün saptanması açısından eşsiz olanaklar sağlamaktadır.

Teknik elemanların toplumdaki yer ve rolünün en belirgin özellikleri ve toplumsal ilerlemede sendikaların yüklendiği yapıcı ve sorumlu görev, sosyalist ülkelerdeki toplumsal sistemin yapısı tarafından belirlenmektedir. Tüm toplumsal kategorilere ait emekçiler üretim araçlarının toplumsal mülkiyeti nedeniyle bütünleşmişlerdir. Emekçiler üretici oldukları gibi üretim araçlarının da sahibidirler.

Geniş işçi kitlelerinin yüksek eğitim yapmasını önleyen tüm engeller ortadan kaldırılmıştır. Demokratik bir eğitim sistemi insanlığın kendini evrensel olarak gerçekleştirmesine olanak vermektedir. İşçi sınıfının önderliğinde, gelişmiş bir sosyalist toplum kurma yolundaki halkla, sıkı bağları olan bir bilimsel ve teknik insan gücü yetişmiştir. Bu bilimsel ve teknik kadrolar gerek toplumsal çıkışları açısından, gerekse yeni toplumsal sistemin koşulların da edindikleri eğitim nedeniyle, öteyandan bilimsel ve teknik ilerleme sosyalist toplumun çıkarlarının hizmetine konulmuş olduğundan, halkın çıkarları kendi çıkarlarıyla eşleştirmiş durumdadırlar.

Tüm toplumun gereksinmelerini karşılamaya yönelik yapıcı bir çalışma içindedirler. Bilim adamlarının, mühendislerin ve işçilerin çıkarları arasında kurulmuş olan ahenk, kafa ve kol emekçilerinin ilerici kaynaşmasına yol açmıştır. Sosyalist ülkelerin teknik elemanları, en yeni bilimsel ve teknik bilgileri işçilere aktararak böylece onların görüş ve teknik bilgilerini uygulamaya koymalarına yardımcı olmayı görev bilmektedirler. Teknik elemanlar, sendikal harekete etkin olarak katılırlar ve böylece çalışanların yaşama ve çalışma koşullarının sürekli olarak geliştirilmesinde büyük sorumluluklar yüklenirler.

Sendikalar, teknik elemanların çalışmalarının sonuçlarının madden ve manen desteklenmesi ve ulusal ekonominin planlanması ve yönetimine ge-

Sonu: 10'da

AYDINLIĞA DOĞRU BU SAYISININ EKİNİ KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN ÜYELERİMİZİN SORUNLARINA VE ÖZELLİKLE MEYAK KESİNTİLERİ SORUNUNA AYIRMIŞTIR.

AYDINLIĞA DOĞRU

meyak kesintileri geri verilmelidir

MALİYE BAKANLIĞI VE T.B.M.M. NE DİLEKÇELER GÖNDERELİM

Dokuz örgütün açtığı kampanyayı bir an önce kendi lehimize sonuçlandırmak üzere Maliye Bakanlığı ve TBMM'ne dilekçe ile başvurmamız yararlı olacaktır. MEYAK kesintilerini geri almak ve bundan sonra kesinti yapılmamasını sağlamak için Maliye Bakanlığı ve TBMM'ne gönderilecek dilekçe örneklerini bu sayfamızda bulacaksınız.

T.B.M.M. Dilekçe Komisyonu Başkanlığına
ANKARA

1327 Sayılı yasa ile değişik 657 sayılı yasanın 190. maddesinde: «Devlet memurlarının ek sigorta, konut, dinlenme kampları ve diğer ihtiyaçlarını karşılamakta yardımcı olmak, tasarruflarını yurt kalkınmasında yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirmek üzere, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılacak özel bir kanunla Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu kurulur denilmektedir. Yine bu madde ile kurumun bütün devlet memurlarını kapsamına alacağı ve memurların aylık maaş tutarlarının % 5'inin kurum için kesileceği kabul edilmiştir.

Bu kesintinin alınış şekline ilişkin 657 sayılı yasanın değişik ek geçici 20. maddesi, 12 Sayılı YGK. nin değiştirilerek kabulü hakkındaki yasayla, aynen kabul edilmiştir. Sözü geçen yasa ve yasa gücündeki kararnamelere göre 1.3.1970 günü esas alınmak suretiyle ve belli usuller içinde özel yasa çıkıncaya kadar kesintiler yapılacak ve bu kesenekler Merkez Bankasında açılan bir hesapta toplanacaktır. Yasanın açık hükmüne göre en geç bir yıl içinde yani 30.2.1971 gününe kadar çıkarılıp yürürlüğe konması gereken yasa bugüne kadar çıkarılmamış, dolayısiyle MEYAK da kurulamamıştır.

Durum böyle olmasına rağmen % 5 kesintilerin kesilmesine devam edilmektedir. Bu husus ise başta Anayasa olmak üzere yasa hükümleri ile çelişmektedir. Gerçekten %5 MEYAK kesintisine dayanak gösterilen yasa hükmü, 1 yıl sürelidir. Bu maddenin sözünden açıkça anlaşılmaktadır. Bir yılın geçmesiyle bu yasa hükmünün de yürürlükten kalkacağı hukuk mantığına uygun düşmektedir. Yasanın hukuken yürürlükten kalkmış olmasına rağmen kesintilere bu şekilde devam edilmesi dayanaksız kalmaktadır.

Öte yandan MEYAK kuruluşundan, kamu hizmeti gören bir kısım memurların yararlandırılıp diğer bir kısmının yararlandırılmaması da hukuk mantığına ve adalet ilkelerine ters düşmektedir. Zira bilindiği gibi, 440 sayılı yasa kapsamına giren İktisadi Devlet Teşekkülleri mensupları, doktorlar, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay üyeleri bu yasanın ve MEYAK kuruluşunun dışında bırakılmış olup bunların maaşlarından ve ücretlerinden herhangi bir kesinti de yapılmamaktadır.

MEYAK kuruluşunun aynı zamanda ek bir sigorta veya bir yardımlaşma kooperatifi niteliği arzedeceği görülmektedir. Böyle bir kuruluşa ise kimsenin zorla üye yapılamayacağı bir gerçektir.

Sonuç olarak .... tarihinden beri çalıştığım .... süre zarfında MEYAK kesintisi adıyle maaşımdan kesilen paraların faiziyle birlikte tarafıma iadesini diler, aksi halde yargı yoluna başvuracağımı saygılarımla arzederim.

Devlet memurlarının maaşlarından beş yıldır MEYAK adına yapılan kesintilerin durdurulmasını ve bugüne kadar yapılan kesintilerin iadesiin sağlamak amacıyla, **TMMOB, TÖB-DER** (Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği), **TÜM-DER** (Tüm Memurlar Birleşme ve Dayanışma Derneği), **Teknik Ormancılar Derneği,** Türk Tabibler Birliği, **TÖD** (Tüm Öğretim Üyeleri Derneği), Türkiye Ormancılar Derneği, **TÜS-DER** (Tüm Sağlık Memurları Derneği ve **TÜTED** (Tüm Teknik Elemanlar Derneği) ortak bir kampanya açmışlardır. Kampanyayı yürüten örgütlerin ortak bildirisi ile tüm memurlar TBMM ne ve Maliye Bakanlığına dilekçeler vermeye çağırılmaktadır.

9 ÖRGÜTÜN BİLDİRİSİ

MEMUR ARKADAŞ!

EGEMEN GÜÇLERİN CEBİNDE FAİZLERİ İLE BİRLİKTE 5 MİLYAR LİRALIK BİR PARAMIZ VAR. GÜNLÜK GEÇİMİNİ BİLE SAĞLAYAMAYAN BİZ MEMURLARIN, ÇOLUĞUNUN ÇOCUĞUNUN RIZKINDAN MEYAK ADI ALTINDA KESİLEN PARALARIMIZ, EGEMEN GÜÇLERİN BOĞAZINA AKMAKTADIR.

Hayat pahalılığı ateşten bir gömlek. Fiyatlar hızla artarken, maaşlarımız olduğu yerde sayıyor. Egemen güçler, bir de pahalılığı, maaşlarımızdaki 3-5 kuruşluk artışa bağlıyorlar. İki odalı bir evin kirası 600-700, peynirin kilosu 35, zeytinin kilosu 20 lira. Memurların % 60'ının maaşı 1500 liranın altında.

Ülkemizin yeraltı, yerüstü kaynaklarını, halkımızın alınterini ve emeğini oburca sömüren egemen güçler, daha yasası çıkmadan, bizlerin isteği dışında, zorla, Anayasa'ya aykırı olarak MEYAK kesintilerine de el koydu. Bugüne dek kesilen 5 milyar, egemen güçlerin kasasına vergi iadesi ve teşvik tedbirleri yoluyla akıtıldı. Her memurun en az 5, en çok 30 bin lirası sermaye sınıfının kasasında.

TÜTED, TÜM-DER, TÖB-DER, TÜM-AS
Temsilcileri
izinleri alınmış afişleri asan üyelerine uygulanan baskıları kınadıkları basın toplantısında...

Maliye Bakanlığına
ANKARA

1327 sayılı yasa ile değişik 657 sayılı yasanın 190. maddesi hükmü uyarınca kurulması gereken MEYAK bugüne kadar kurulmamıştır. Durum böyle olunca anılan madde hükmüne göre benden kesilen % 5 MEYAK kesintisi yasal dayanaktan mahrum kalmaktadır.

Oysa Yargıtay, Danıştay, Sayıştay üyelerinden ve hakimlerden böyle bir kesinti kesilmemektedir. Bu da Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Bu nedenle maaşımdan kesilen paraların en geç bir ay içerisinde faizleriyle birlikte tarafıma iadesini, aksi halde yargı yoluna başvuracağımı saygılarımla arzederim.

ADRES:

MEYAK tasarısı bugünkü haliyle memura hiçbir yarar sağlayamayacak, tam tersine daha çok sömürülmesine neden olacaktır. Çünkü, kesilen bu paralarla; sermaye sınıfının içpazar ve finansman gereksinmeleri karşılanacaktır.

MEYAK tasarısı ile kamu personeli için getirilmek istenen sosyal güvenceler, Emekli Sandığının sağlamakla yükümlü olduğu görevler içerisindedir. Emekli Sandığının bugünkü çalışma biçimi değiştirilir, egemen güçlere eylence yerleri, otel-motel yaptırma yerine kamu personelinin sosyal güvencini sağlayacak yatırımlara yönelirse MEYAK tasarısı ile amaçlananlar gerçekleşmiş olur.

MEMUR ARKADAŞ!

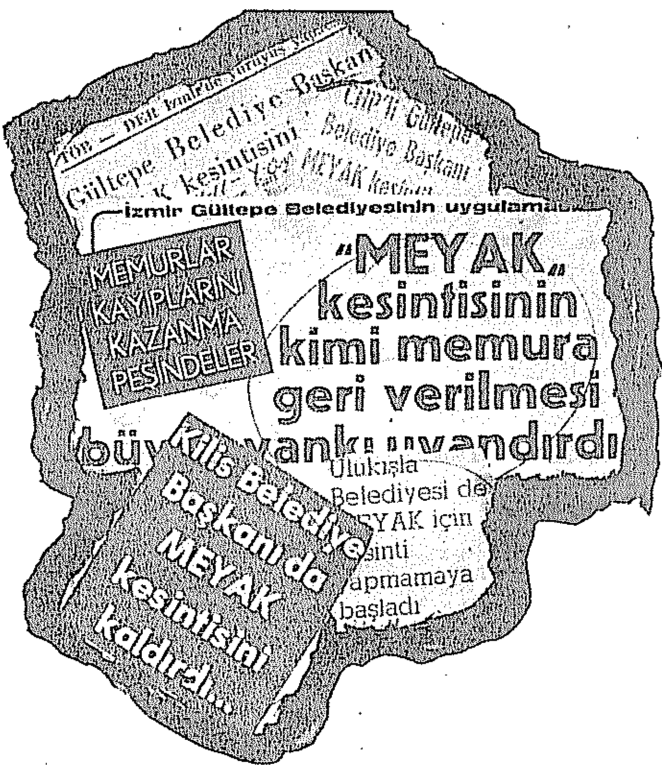
Egemen güçler, yalnız paramızla değil, canımıza da kastediyorlar. Paralı uşakları arkadaşlarımızı öldürüyor. Ölümün yanında kıyım hiç kalıyor. Ancak, bu baskılar, kıyımlar mücadele azmimizi kırmıyor, kıramayacakta. Demokratik mücadelemiz sürüyor. Biz tüm ilerici, devrimci kitle örgütleri olarak somut sorunlarımızın çevresinde toplanıyor güç birliği yapıyoruz. Bunun için örgütleniyoruz. Yüzbinlerce örgütlü memur, mücadelesini yılmadan sürdürüyor.

Örgüt dışında kalma, mutlaka örgütüne gir ve kenetlen .Biz aşağıda adları yazılı örgütler, MEYAK'a hayır kampanyamızı sürdürüyor ve eylemler dizimize yeni halkalar ekliyoruz. Bunun için ilk adımda DİLEKÇE HAKKIMIZI KULLANACAĞIZ. Anayasa'nın 62. maddesi, bize bir hak vermiş, DİLEKÇE HAKKI. Bu hakkın demokratikleşme süreci içerisinde anlamlı bir yeri vardır. TBMM'ine ve bu arada Maliye Bakanlığına ekteki dilekçe örneklerini gönderelim. Yüzbinlerce dilekçe, yeni bir eylem biçimi olacaktır. Egemen güçlere, örgütlü gücümüzü göstereceğiz. MEYAK kesintilerini faizleri ile birlikte mutlaka geri alacağız. Bundan böyle MEYAK'a para kestirmeyeceğiz. Dilekçelerimizi dikkate almazlarsa, mücadelemizi başka ve daha etkili demokratik eylemlere yönelteceğiz. Yürüyüşlerle, mitinglerle bu haklı isteğimizi sonuna dek sürdüreceğiz.

BEŞ YILLIK KESİNTİLER NE KADAR TUTUYOR

1970 yılından beri uygulanmakta olan MEYAK kesintilerinin tutarı TÖB-DER tarafından hesaplattırılmıştır. Buna göre devlet memurlarının 1970'te bulunduğu dereceye göre 5 yıllık MEYAK kesintileri yaklaşık olarak aşağıda gösterilmiştir:

1970'deki Derece	Tutarı (T.L.)
12	5.284
11	5.956
10	6.774
9	8.674
8	9.500
7	10.574
6	12.574
5	14.555
4	16.548
3	19.731
2	22.914
1	26.097

KAMPANYANIN İLK SONUÇLARI

TÜTED'in katıldığı ve 9 kuruluşun yürüttüğü MEYAK kesintilerinin kaldırılması ve bugüne kadar yapılan kesintilerin geri verilmesini amaçlayan kampanya basında ve kamuoyunda geniş yankılar uyandırmıştır. Kampanyanın ilk sonuçları İzmir Gültepe Belediyesinde alınmıştır. CHP'li Belediye Başkanı Aydın Erten hiçbir yasal dayanağı kalmayan MEYAK kesintilerinin kaldırılması konusunda emir vermiştir. Bu uygulama daha sonra Kilis ve Ulukışla (Niğde) belediyeleri tarafından da benimsenmiştir. Demokratik kitle örgütlerinin gündeme getirdiği konuyu olumlu çözüme ulaştıran belediye başkanlarına Türkiye'nin her yanındaki ilerici kuruluş ve kişilerden kutlama, mektup ve telgraflar yağdığı bildirilmektedir.

SAYIŞTAY DENETÇİSİ D.BİLÂ: KESİNTİLER ANAYASAYA AYKIRIDIR

Sayıştay Denetçilerinden Dursun Bilâ MEYAK kesintilerinin anayasaya aykırı olduğu görüşündedir. Sayın Dursun Bilâ'nın MEYAK'la ilgili görüşlerini yayınlıyoruz:

— Yasanın açık ve emdirici hükmüne rağmen, MEYAK kurulmamıştır. Ancak, kesintiye 5 yıldır devam olunmaktadır. Kesintiye dayanak olan kurum kurulmadığına göre sözkonusu keseneklerin varlık nedeni ortadan kalkmaktadır. Bu durum karşısında, memur aylıklarından kesilmekte olan bu yüzde 5'ler, yasal dayanaktan yoksun kalmaktadır. MEYAK'ın en geç kurulmuş olması gereken 30.11.1971 tarihinden sonrası için, bu iddia daha da geçerlidir.

— Öte yandan, bu kesintiler yasa gereğince, gerçek sahiplerinin arzuları dışında stopaj yoluyla kesilmekte ve hak sahiplerinin tasarrufu dışında kullanılmaktadır. Bu nedenle, sözkonusu kesenekler yardımlaşma keseneği olmaktan çıkmış ve kısmen vergi niteliğine bürünmüştür. Verginin özelliği ödeme gücü olanlardan «Cebri, nihai ve karşılıksız (1) olarak alınmasıdır. MEYAK kesintileri, mevcut uygulama karşısında, bu üç özelliği taşıyar görünmektedir. MEYAK kesintileri cebridir, zira 657 sayılı Yasaya tabi bütün memurlardan, isteğe bağlı olmaksızın kesilmesi yasa gereğidir. Karşılıksızdır. Çünkü MEYAK kurulmamıştır, kurulacağı da yoktur. Toplanan paralardan, sahiplerine henüz herhangi bir menfaat sağlanmış değildir. Keza MEYAK kesintileri amaç gerçekleşmesine rağmen ölüm ve emekli olma dışında iadede edilmektedir. İstifa ya da 657 sayılı Yasaya tabi olmayan bir kuruma geçme halinde bu paralar geri verilmemektedir. Özellikle bu uygulama karşısında MEYAK kesintileri nihai bir ödeme biçimine bürünmüş yani vergi niteliği kazanmıştır. Ancak, Anayasamızın 61. maddesi, «Vergi, resim ve benzeri mali yükümler ancak kanunla konulur» hükmünü getirmiştir. Bu durum karşısında, yeterli yasal dayanaktan yoksun bulunan MEYAK kesintilerinin, aynı zamanda, Anayasa'ya aykırı bir mali hüküm olduğu ileri sürülebilir.

— Bilindiği gibi, MEYAK kesintisi memurların brüt maaşı üzerinden kesilmekte, özel bir tasarruf sayıldığı için, gelir vergisi matrahından düşünülmemektedir. Oysa ki kesinti karşılığında memurun fiilen bir menfaati olmadığı gibi, biriken meblâğ üzerinde, tasarruf yetkisi de yoktur. Bu miktar, memurün ödeme gücüne dahil değildir. Bu nedenle bu fon, üçüncü beş yıllık kalkınma planının ifadesinin tersine, özel bir tasarruf niteliğinde değildir. Fiilen sosyal bir fondur. Bunun içindir ki, MEYAK kesintilerinin, OYAK uygulamasından olduğu gibi, gelir vergisi matrahından düşülmesi gerekir. Mevcut uygulama karşısında, fiilen mükerrer bir vergileme durumundan söz edilebilir.

— Kaldı ki ek bir sosyal sigorta ve yardımlaşma kurumu olarak düşünülen MEYAK'ın çerçevesi, sınırı ve görevi, sözkonusu yasa çıkmadığı için, kesinlik kazanmıştır. Bu bakımdan MEYAK kesintileri için sosyal sigorta ve yardımlaşma keseneği demek de mümkün değildir. Çünkü ortada bu kesintilere ilişkin sosyal amaçlı bir kuruluş ve çalışma yoktur. Hatta uygulama tamamen ters yöndedir. Memurlardan kesilen ve 7 milyarı bulan bu meblâğ, sosyal amaçlar için değil, kredi adı altında «Hür teşebbüse» pompalanarak belirli bir kesimin menfaati yönünde kullanılmaktadır. Bir nevi, çalışanların sırtından başkaları çıkar sağlamaktadır. Bu yönden de, kesintilerin Anayasa'nın «Sosyal Devlet», «Hukuk Devleti» ve «Eşitlik» ilkesine aykırılığı ileri sürebilir.

— Bütün bunların dışında ve kapitalist bir sistem içerisinde ele alındığında, bu fonların bir faiz değeri vardır. Oysa ki, memurlara böyle faiz ödenmek şöyle dursun, hızlanan enflâsyon karşısında, biriken paralarının değeri düşmektedir. Son 5 yıllık enflasyon bu paranın değerini % 70 oranında düşürmüştür. Bu durumda birikmiş paralarını almak şansına sahip olan emekli ve «ölü memurlar» da verdiklerinin ancak 1/3'ni almaktadırlar. O halde son 5 yıllık enflasyonun yarattığı fiili ve müberrer bir vergileme sözkonusudur.

Eğer bir gün bu paralar, bir mali buhran vergisine ya da simsarların sömürüsü için tasarruf bonosu benzeri bir oyuna getirilirse, şaşmamak gerek...

MEYAK RAPORU

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü Kontrolörlerinden Sayın İzzet Şahin'in hazırladığı MEYAK SORUNU adlı raporun okurlarımızı ilgilendireceğini sandığımız bölümünü aşağıda veriyoruz. Bu raporun Maliye Bakanı'nın isteği üzerine hazırlandığı, ancak ortaya çıkan sonucun bakanlık bakımından «iç açıcı» bulunmadığı gerekçesiyle örtbas edildiği gayrı resmî bilgi olarak öğrenilmiştir.

MEMUR YARDIMLAŞMA KURUMU

I— G İ R İ Ş

Cumhuriyet döneminde 31.3.1926 tarihli ve 788 sayılı Memurin Kanunu, 20.6.1927 tarihli ve 1108 sayılı Maaş Kanunu, 30.6.1939 tarihli ve 3656 sayılı Barema Kanunları, bunların ek ve tadilleri ile devlet memurunun sorunlarına çare aranmaya çalışılmıştır. Zaman içinde ikramiyeler, çift maaşlar, %100 zamlar, ödenekler, tazminatlar, %35, %15 zamlar, üst dereceden kadrolar; çeşitli adlar altında yan ödemeler, kat sayı arttırmaları, gösterge tabanını yükseltme ve göstergeler arası yelpazeyi daraltma yolları ile hep memurun ekonomik ve sosyal yaşamını yükseltecek çareler aranmıştır. İyi niyetlerle bulunup ortaya konan, uygulanan herbir çarenin radikal bir çare olmadığı kısa süreler sonunda görülmüş ve anlaşılmıştır.

Memurun içinde bulunduğu temel sorun; Türk toplumunun memur kesimi dışında kalan tabakalarının sorunundan bağımsız değildir. Sorun, toplumun her kesiminde meydaan gelen değişim ve oluşumlardan etkilenmektedir. Klâsik hak ve özgürlükler meselesi temel sorunu aşmış; salt bir ekonomik hüviyetiyle ortaya çıkmıştır.

OECD raporuna göre Türkiye 1974 yılında %30 fiyat artışı ile dünya ikincisi durumundadır. Bu sonuçtan bütün Türk toplumu etkilenmektedir. En çok etkilenen kesit şüphesiz dar gelirlilerdir, dar gelirlilerin içinde memur zümresidir.

1961 Anayasasının grevsiz sendika kurma hakkı verdiği memurdan bu hak da geri alındıktan sonra 800 bin memurun ekonomik kaderi Devletin pederşahi takdirlerine emanet edilmiştir.

Sosyal devlet vasfından ileri gelen iyi niyetli çabalarına rağmen, devlet; memurun sosyo-ekonomik yaşantısını düzene sokamamıştır. Esas konumuzu teşkil eden meyak sorununda da memur haklarının dejenerasyonunun önlenemediği; aksine ekonomik yönden memur aleyhine hızlı bir işleme tabi tutulduğu görülecektir.

Bu derece hassas bir konu ortaya konulurken tam bir açık yüreklilikle davranılmış, hiç bir siyasi düşünceye yaklaşmak ya da uzaklaşmak amacı güdülmemiştir.

II— M E Y A K N E D İ R ?

Sözü edilen kurum ile ilgili yasa hükümleri aynen aşağıya alınmıştır.

1) EK SOSYAL SİGORTA VE YARDIMLAŞMA

Madde 190: Devlet Memurlarının ek sosyal sigorta, konut, dinlenme kampları ve diğer ihtiyaçlarını karşılamakta yardımcı olmak, tasarruflarını yurt kalkınmasına yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirmek üzere bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde çıkarılacak özel bir kanunla «Devlet Memurları Yardımlaşma Kurumu» kurulur.

Kurum bütün devlet memurlarını içine alır. Ordu Yardımlaşma Kurumu hakkındaki 3.1.1961 günlü ve 205 sayılı kanuna tabi devlet memurları bu hükümden müstesnadır.

Bu kanunun 155 nci maddesinde tanımlanan aylık tutarlarının %5 i bu kurum için kesilir.

Halen bu kanunun kapsamına giren kurumlara ait dinlenme kampları ileride memur yardımlaşma kurumuna devredilmek üzere müşterek bir idareye tevdi olunur.

Müşterek idarenin kuruluş şekli ve bağlı olduğu mercii Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir tüzükle tesbit olunur.

2) MEMUR YARDIMLAŞMA KURUMU KESENEKLERİ

Ek geçici madde 20: 657 Sayılı Kanunun değişik 190 ncı maddesinde memur aylıklarından kesilmesi öngörülen %5 Memur Yardımlaşma Kurumu kesenekleri 1.3.1970 tarih esas alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca tesbit edilecek usule göre kesilmeye başlanır. Bu kesenekler özel kanunu çıkıncaya kadar T.C. Merkez Bankasında açılacak bir hesapta toplanır. Saymanlıklar her ayın keseneklerini ertesi ayın 15 nci günü akşamına kadar T.C. Merkez Bankasına yatırmak veya göndermek zorundadırlar.

Devlet memurundan beklenen bu külfet, yine devlet memuruna sağlanacak bir takım olanaklar içindir. Hem de her memurun şiddetle gereksinmesini duyduğu temel ihtiyaçlarını karşılamak için. Memurun aylığından ferden ayırıp bir tarafa koyacağı %5 oranındaki tasarruflar büyük bir ekonomik varlık ve güç teşkil etmeyecektir. Ama, 800 bin memurun aylıklarından kesilecek %5 oranındaki keseneklerle öyle büyük bir kurum teşkil edilecektir ki, bu kurum faaliyetleri ile;

1— Devlet memuruna ek sosyal sigorta sağlayacak,

2— Memurun ezeli sorunu olan konut ihtiyacını halledecek,

3— Memura dinlenme kampları temin edecek,

4— Diğer temel ihtiyaçlarını karşılayacak,

5— Tasarruflarının büyük bir bölümünü yurt kalkınmasına yararlı olacak verimli sahalarda değerlendirecektir.

Bu konu o kadar önemli, acil ve memurun lehine görülmektedir ki, kurumun kuruluş tarihi bile aynı yasa ile süre bakımından sınırlandırılmıştır. Bu süre 657 Sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı kanunun yayımı tarihinden itibaren E N G E Ç bir yıllık bir zamandır. Yani 1327 Sayılı kanun 31.7.1970 tarihinde yayınlandığına göre 31.7.1971 tarihine kadar geçecek süredir.

Demekki Bakanlar Kurulu en geç bir yıl içinde Memur Yardımlaşma Kurumu kanun tasarısını hazırlayıp, Yasama Meclisi Başkanlarına sunacaktır Mesele, kanun tasarısının sadece meclislere sunulmasıyla bitmeyecek, 657 sayılı kanunun ilgili maddeleri kendilerine süre ile sınırlı talimat verdiği için Yasama Meclislerinin Başkanları bu tasarıları en geç bir yıl içinde KANUNLAŞTIRACAKTIR. Aksi halde devlet personel reformunun yapılmasına olanak yoktur. Meseleyi böyle yüksek bir ruh ve heyecanla ele almalı ki Cumhuriyet döneminin büyük personel reformu yapılmış olsun.

III — MEYAK NEDEN SORUN OLMUŞTUR?

Bazı görüş sahiplerine göre, «Meyak kesintilerinden oluşan milyarlık fon artık memurun menfaatına kullanılamaz. Memura ne mesken sağlamada, ne de bir başka ihtiyacının sağlanmasında yararlı olamaz Çünkü devlet bu fonu, yasanın amacına aykırı olarak özel kesimin mal ve hizmetlerini satın almak için bi

ÖRGÜTSÜZ MEMURLAR HIZLA YOKSULLAŞIYOR

ersin kaya

Her toplum, kendisini oluşturan sınıf ve tabakaların örgütlü güçlerinin bir dengesini yansıtır. Belirli bir anda gözlenen toplumda, ekonomik ilişkilerde bulundukları konuma, bu konumun maddî avantajlarına ve avantajların bilinçle kullanılmasına bağlı olarak, sınıf ve tabakaların yerleştiği görülür. Toplumsal yapıda alınan yere göre, toplumsal nimetlerinden yararlanma oranı da değişir kuşkusuz. Türkiye benzeri toplumlarda sermaye kesimi, egemenliğinin ve örgütlü ağırlığının sonucu olarak ulusal gelirin, yani toplumun üretken kesiminin tüm üretkenlerinin, büyük çoğunluğuna el koyabilmektedir. Çalışanlar kesimi ise gerçekte değer yaratıcı ve üretici olmalarına karşılık ulusal gelirden aldıkları daha az payla yetinmek zorundadırlar.

Ancak toplumsal denge değişmez değildir. Tersine toplumsal yapının belirgin niteliği sürekli bir değişim içinde olmasıdır. Ekonomik yapının nicel değişmesi, büyümesi, toplumsal yapıyı da geliştirir. Kurulan her yeni fabrika, açılan her üretim ünitesi yeni işçilere, teknik elemanlara, hizmetlilere ihtiyaç duyulan birer alandır. Önceki dönemin mülksüzleşmiş yoksul köylüleri, küçük atölye sahipleri yenileşen yapıda kendilerine denk düşen görevleri alırlar. Örneğimizdeki yoksul köylülerin ve atölye sahiplerinin azalıp işçilerin ve hizmetlilerin çoğalması bir nicel değişimdir. Ekonomik gelişmenin doğurduğu nicel değişim bilinç olgusunun işin içine girmesiyle toplumsal yapıda da değişikliklere yol açar. Çıkarları ortak olan gruplar birlikte amaçlarına ulaşmak üzere biraraya gelirler, buna örgütlenme diyoruz.

Sendikalaşma, bu tür örgütlenmelerden biridir. Ve grev ve toplu sözleşme hakkı, dayanışma grevi, genel grev gibi demokratik haklarla güçlenmiş sendikal haklar çalışanların, toplumsal dengede hak ettikleri yeri almalarına yardımcı, önemli bir silâhtır.

Teknik elemanların en ileri sendikal haklara kavuşmaları isteği örgütlerimizce birçok kez dile getirildi. Sendikal örgütlenme yolunda, TÜTED'in kurulması, Birinci ve İkinci Teknik Eleman Kurultayları gibi önemli adımlar atıldı. Her yeni adımda, karşılaşılan sorunlara, temeli pratikteki deneylerden oluşan çözümler getirildi. Denilebilir ki, teknik elemanların sendikalaşması sorununun nasıl gerçekleşeceği de ana hatlarıyla bellidir artık.

Türkiye'de toplam memur sayısı ile memurların ulusal gelirden aldıkları payı gösteren grafik (1)

Biz bu yazıda demokratik, haklarına nisbeten kavuşmuş bir kesim olan sendikalı işçilerle, dernek kurmaktan ötede örgütlenme özgürlüğüne layık görülmeyen memur kesiminin ekonomik durumlarını karşılaştıracağız.

MEMURLAR ÇOĞALIYOR, MAAŞLAR AZALIYOR

Yukarıdaki grafikte 1965-73 yılları arasında Türkiye'de toplam memur sayısının değişimi ve memurların gayri safi milli hasıladan aldıkları pay görülüyor. Grafiğin gösterdiği gerçek şudur: Türkiye'de memurların sayısı 1965 te 548 bin iken sürekli artarak 1973 de 850 bine çıkmıştır. Memur kesiminin gsmh dan aldığı pay ise başlangıçta %7,6 iken 1969 da % 6,9'a düşmüş, 1970 de birdenbire %8,1'e yükselmiştir. 8 yıl sonunda memurlara verilen pay yine 1965 teki kadardır. Buradan kabaca şu sonuca varılmaktadır: Ulusal gelirden memurlara ayrılan pay aşağı yukarı hep aynıdır, ama bu payı bölüşen memur sayısı çoğaldığına göre memur başına düşen gerçek gelir azalmaktadır.

Memurların durumunu gösteren bir başka incelemede de şu bilgilere rastlıyoruz (2):

8. Derece

Yıllar	Maaş (TL)	Endeks	Geçinme Endeksi
1961	945.—	100,0	100,0
1972	2 100.—	222,2	237,2
1974	2 400.—	254,0	341,9

Kamu sektörüne giren mühendislerin maaş almaya başladığı 8. derecede 1961 yılındaki maaşlar 100 kabul edildiğinde 1974'teki maaşlar 254'e yükselmiştir. Yine başlangıçta 100 kabul edilen geçinme endeksi ise 1974'te 341,9'a ulaşmıştır. Memur maaşları ile geçim endeksi arasındaki uçurumun nasıl giderek büyüdüğü buradan da görülmektedir.

Sonu: 8 de

MEYAK RAPORU

kaynak olarak kullanmaktadır. Bu kesime, kaynak transferi için bu fon varlığını, memura yararı olmayacağı ortada olan tahvillere yatırmaktadır. Şimdi güdülen asıl amaç, memur sırtından özel girişimcilere yarar sağlamaktır. Devlet, bu güne kadar devam ettirdiği uygulamasıyla bunu kanıtlamıştır. Artık o sebeple, devletin Meyak'ın kuruluş kanununu çıkaracağı düşünülemez. Kısa bir gelecekte, devlet bu kesintiyi tıpkı tasarruf bonolarında olduğu gibi vergiye dönüştürecektir.» tarzındaki görüşleri kuşku ile karşıladığımızı belirtmekle birlikte, bu konuya ileri sayfalarda devletin bu fon üzerinde tasarruf hakkı olup olmadığı noktasından yeniden değineceğimizden; kişisel görüşümüzü açıklamadan geçiyoruz.

Ancak, her zaman müşahade etiğimiz bir kuşkumuzu açıklıkla ortaya koymayı yararlı sayıyoruz.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu 19.7.1965 tarihinde kabul edilmiş; bütünüyle yürürlüğe girmesi 30.11.1970 tarihinde mümkün olmuştur. Bunun gibi, Meyak kesintileri 1.3.1970 tarihi itibariyle yapılmaya başlanmış, özel kanunu beş yıl geçmesine rağmen hala çıkarılmamıştır. Garip bir benzerlik, memur lehine uygulamalarda hep böyle bir isteksizlik, hep böyle uzun yıllara ulaşan gecikmeler... Esasında devlet Memurları Kanununun beş yıl gecikme ile yürürlüğe girmesini anlayışla karşılamak mümkündür. Ancak, bu anlayışı memur yardımlaşma kurumu için göstermek mümkün değildir. Zira, devlet memurları kanunun uygulanması devletin mali olanaklarına bağlı iken, Memur Yardımlaşma Kurumunun teşkili böyle bir fedakârlığı da gerektirmemektedir.

İşte bu kuşku 800 bin memurun duyduğu bir kuşkudur.

Görülüyorki MEYAK meselesine nereden bakılırsa bakılsın, karşımıza memurun en büyük bir sorunu olarak çıkmaktadır.

IV— KONU SEBEBİYLE ANAYASA VE DEVLET MEMURLARI YASASINDAN SAPMALAR - KESENEKLERİN YASAYA AYKIRI OLARAK ALINDIĞINA DAİR GÖRÜŞLER İLE KARŞIT GÖRÜŞLER

MEYAK kesintileri bakımından, Anayasa ve Devlet Memurları Yasasından sapmalar pek çok defalar olmuştur. Ama bu sapmalarda, memur kitlesi aleyhine açık bir niyetle hareket edilmediğine yukarıdaki satırlarda değindik. Şayet bir niyet varsa, bu niyeti 800 bin memurdan hiç birisi bilemeyeceği için, böyle bir niyeti konumuz dışında tutuyoruz.

1961 tarihli Türkiye Çumhuriyeti Anayasa'sı «Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz» diyerek temel bir ilke koymuştur. (Madde - 12)

Benzeri nitelikteki Ordu Yardımlaşma Kurumu, kanunun kabulünden iki ay sonra faaliyete geçmiştir. Devletin sicil kesimine ait MEYAK kanunu, kesinti beş yıldan fazla bir süre yapılmış olmasına rağmen halen çıkarılmamıştır.

205 sayılı kanunla kurulan Ordu Yardımlaşma Kurumunun gelirlerine çok sayıda vergi muafiyeti tanınmışken; memura beş yıldır hiç bir yarar sağlamayan MEYAK kesintisinden dahi gelir vergisi kesilmektedir. Sivil kesimdeki memurun kullanamadığı, tasarruf edemediği, eline geçmeyen keseneklerden gelir vergisi kesilmektedir. Yani bir anlamda metozori kesilen bir vergiden, başka bir vergi kesilmektedir. Devletin askeri personeli kendi maaşından kesilip oluşan kurum varlığından sayısız yararlar sağlarken, sivil kesimdeki memurun maaşından kesilip oluşan, milyarlara varan hatta OYAK varlığını da aşan kesintilere el bile sürdürülmemektedir.

İşte bu kanımızca konu dolayısıyla Anayasa'dan önemli bir sapmayı gösterir. Etkileri Türk toplumunun temelinde görülebilen, devlet adaleti ile asla bağdaşmayacak bir sapma...

190 ncı madde kurumun özel kanununu çıkarmak için yürütme ve yasama organına 31.7.1971 tarihine kadar süre tanımıştır. Şu veya bu nedenle kanun bu güne kadar çıkarılmamıştır. Böylece, süresinde özel kanununun çıkarılmamasıyla amaçtan büyük bir sapma olduğu gibi 31.7.1971 tarihinden sonra da kesintiye devam olunması, artık uygulamadan bir sapma değil; devletin yasa dışı bir tasarrufu olarak ortaya çıkmıştır.

657 sayılı kanunun bir talihsizliğe, sevk ettiği hükümlerin bir kısmının yek diğeri ile çelişkili olduğu intibağını vermesinden ileri gelmektedir. 31.7.1971 tarihinden sonra kesilmiş olan MEYAK kesintilerinin kanunsuz olduğu yolunda yaygın bir görüş vardır.

Bu görüş sahiplerine göre «kanun kuvvetinde çeşitli kararnameler çıkmıştır. Bu kararnamelerin hiç birinde MEYAK kesintilerinin tabi olduğu esas ve usul değiştirilmemiştir. Sözü edilen kararnamelerin getirdiği tek yenilik, haklarında emeklilik hükümleri uygulanan yada ölmüş olanların varislerine keseneklerin geri verileceğine dair hüküm sevk etmiş olmasıdır. «Bu görüş sahiplerinin tezini daha açık bir şekilde ortaya koyalım.

«Memur Yardımlaşma Kurumu Keseneğinin kesilmesi bazı şartlara bağlanmıştır. Bu şartların özü memura fayda sağlayacak birtakım vecibelerin yerine getirilmesidir. Konut, ihtiyaç maddeleri v.b.

Binaenaleyh, 31.7.1971 tarihinden sonra memur maaşından, memurun rızası hilafına Memur Yardımlaşma Kurumu kesintisi diye kesilmiş olup tüm kesintiler kanunsuzdur. O nedenle kendisinden kesinti yapılan memura iadesi gerekir. Kanunsuz olarak bu kesintiyi yapan tahakkuk idaresi de, sayman da sorumludur.»

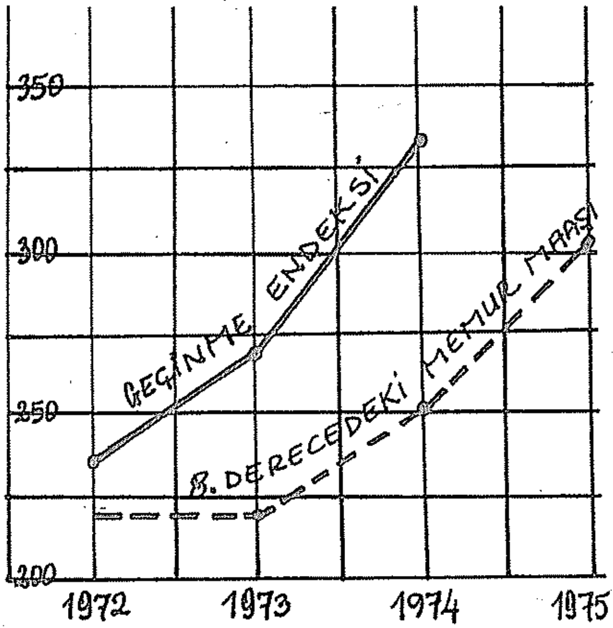
Kişisel kanımız, bu konuda yasal bir boşluk bulunduğudur. 31.7.1971 tarihinden sonra yapılmış kesintilerin meşruluğu üzerinde herkes gibi bizim de kuşkumuz büyüktür. Nitekim Sayıştay mensupları o gerekçe ile maaşlarından meyak kesintisi kestirmemektedir. Esasen ek geçici 20 nci maddenin özel kanunu çıkıncaya kadar kesinti yapılır tarzındaki hükmünü, özel kanunu çıkarılmadan da 20 sene, 30 sene devam edeceği şeklinde anlamıyoruz.

Devletin bir an evvel kalkınmasını arzu ettiği sektörlerin bu fonda biriken mali kaynakla sübvanse edileceği tarzındaki görüşü çok çarpık buluyoruz. Zira bu fon, bir vergiden oluşmamaktadır. Memur zümresinin şahsi varlığıdır. Karşı görüş sahiplerinin dayandığı madde, adı üstünde geçici bir maddedir. Bir intibak maddesidir. Asli maddede belirtilen şartın tahakkukuna kadar hukuki geçerliliği olan bir maddedir. Bu nedenle 31.7.1971 tarihinden sonra yapılmış tüm kesintilerin, memurun rızası olsa da, olmasada -rızası varmışcasına kesildiğinden- meşruluğundan kuşkuluyuz.

Kanunun 190 ncı maddesinde aylığın %5 i kurum için kesilir denmiştir. Her ay yapılan kesintinin en geç ertesi ayın onbeşinci günü akşamına kadar saymanlıklarca Merkez Bankasına gönderileceğinden söz edilmiş, bu konuda saymanlara yükümlülük verilmiştir. Herhangi bir memur tahakkuk idaresine müracaatla, 31.7.1971 tarihinden sonra yapılan kesintilerin kanunsuz olduğundan bahisle maaşından kesinti

Sonu: 8'de

⇒ arka sayfadan devam

Geçinme Endeksleri ve Memur Maaşları Grafiği

Sendikalı işçilerin son bir yıl içinde imzaladıkları sözleşmelerden bazı örneklere bakalım şimdi de.

Lastik-İş Sendikasının Uniroyal'de imzaladığı sözleşmeyle işçiler için elde ettiği haklar şöyle: Saat ücretine birinci yıl için 3,50 TL., ikinci yıl için tekrar 3,50 TL. zam. Yılda dört maaş ikramiye, kıdem tazminatı 60 gün, her kıdem yılına 5 kuruş zam, kirlenme tazminatı olarak saat ücretine 90 krş zam. 12.50 TL. yemek ücreti. Vardiya zammı olarak saat ücretine 125 krş. Yakacak parası 1250 TL., İzin harçlığı 1.100 TL. Ayakkabı parası: 300 TL. Çocuk parası 50 TL. Tahsil parası ilk okul için ayda 150 TL., ortaokul için 200 TL., üniversite için 400 TL. (3)

Yine DİSK'e bağlı Türkiye Kimya-İş **(Şimdiki adı Türkiye Petrol Kimya-İş)** Sendikası'nın Türk-Henkel **İşyerinde nisan 1975 te imzaladığı ve 1.1.1975 ten itibaren yürürlüğe giren sözleşmeleri ile aşağıdaki haklar elde edilmiştir:**

Ücret zammı (günlük) birinci yıl 30 TL. ikinci yıl 32. TL. daha yakacak yardımı 1500 TL. ücretli izinlerin her haftası için 350 TL. izin harçlığı, her beş yılını dolduran işçiye 1500 TL. kıdem teşvik ikramiyesi, her kıdem yılı için günde 40 kuruş kıdem zammı. Çocuk zammı 50 TL. İlkokul öğrencisi çocuk için 250 TL., ortaokul için 500 TL., üniversite için 1200 TL.

İmzalanan bu sözleşme ile 1200 TL. ücretle işe başlayan 1 yıllık işçinin aylığı birinci yıl 2112 TL.'ya ikinci yıl 3072 TL. ya çıkmaktadır. Eline 1700 TL. aylık geçmekte olan 5 yıllık işçinin ise aylığı ilk yıl 2660 TL. İkinci yıl 3620 liraya ulaşmaktadır. 11 yıllık işçi sözleşme öncesi 2310 TL. lık aylık ücret alırken sözleşmenin birinci yılında 3342 TL., İkinci yılında 4302 TL. aylık alacaktır. (4)

Aynı sendikanın Gripin işyerinde imzaladığı sözleşme ile bir yılını doldurmamış işçi aylığına birinci yıl için 1224 TL. ikinci yıl için tekrar 1140 TL. zam alınmıştır. Birinci yıl için alınan artış beş yıllık işçilerde, ayda 1284, on yıllık işçilerde 1344, onbeş yıllık işçilerde 1404, yirmi yıllık işçilerde 1464 TL. ya kadar çıkmaktadır. Bu değerlere 3 maaş ikramiye, yakacak, yol, doğum, evlenme ve izin farçlıkları dahil edilmiştir. (5)

Son örneğin de Maden işkolundan verelim. **DİSK'e bağlı** Maden-İş Sendikası Rabak'taki üyelerinin saat ücretlerine birinci yıl için 500 krş. **ikinci yıl için tekrar 500 krş. zam almıştır. Sendika üyeleri haftada 45 saat çalıştıkları halde 48 saatlik ücret almaktadırlar. 2 yıllık işçilere 3 maaş, daha eskilere 4 maaş ikramiye verilecektir. Her ay bir yövmiye aylık prim, en az 100 TL. istihsal primi ve her yıl iş programını tamamlama ödentisi 3750 TL. yapılacaktır. İzin süresince ücretler %50 zamlı ödenecek ayrıca 1500 TL. izin ödeneği verilecektir. Dini bayramlarda da 500 er lira ödenecektir. Ayrıca yukarıdakilere benzer çeşitli sosyal haklar da tanınmıştır. (6)**

Memur maaşlarındaki gerçek azalmanın ardından bu sözleşmeleri örnek göstererek işçi sınıfının giderek, zenginleştiğini ispat etmiş olmuyoruz elbette. Çünkü Türkiye'de işçilerin sendikalaşma oranı % 24 tür. **Sendikalaşma özgürlüğünü kullanamayan işçilerin pazarlık, gücü sözkonusu değildir. Ayrıca mevcut sendikaların büyük çoğunluğu sarı sendikalardır ve işçi sınıfının ekonomik, çıkarları doğrultusunda değil işverenlerin dümen suyunda gitmektedirler.**

DİE ve Çalışma Bakanlığı'nın araştırmaları (8) yüzeysel bir bakışla zenginleştiği sanılan işçi sınıfının durumunu gözler önüne sermektedir.

Yıllar:	Milli Gelir Artışı (%)	Gerçek Ücret Artışı (%)
1969	5,4	8,3
1970	5,6	0,8
1971	10,7	— 5,1
1972	7,1	— 1,4
1973	6,4	— 3,9

Görüldüğü gibi özellikle son yıllarda gerçek ücret artışı ulusal gelir artışının gerisinde kalmakta ve son üç yılda ücretler gerçekte gerilemektedir. Ve üretimden işçinin aldığı oran da giderek düşmektedir. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Hızla artan enflasyon ve çalışanların yoksullaşması ortada iken her geçen gün daha kötüye gitmemek üzere atılacak önemli ilk adım grev ve toplu sözleşme haklarıyla donanmış sendikal örgütlenme özgürlüğünü kazanmaktır. Teknik elemanlar sendikal haklarını kazanmakla sadece ücret artımı bakımından güçlenmekle kalmayacaklar, ülkemiz ekonomisini halkımız yararına yönlendirmeyi, ulusal kaynaklarımızın sömürüden kurtarılmasını, kendi teknik gücümüzün değerlendirilmesini, beyin göçünün engellenmesini etkin biçimde isteyeceklerdir. Sendikal haklarına kavuşan teknik elemanlar çalışanların birliği doğrultusunda demokratik ve siyasi hayata da ağırlıklarını koyacaklardır.

1) Özel Kesim İmalât Sanayiinde Verimlilik Teknolojik Gelişme ve Kaynak Dağılımında Etkinlik / Oktay Varlıer. DPT Yayını ((Sözkonusu edildiği yer TÜM-DER Ajansı Sayı 1 — Haziran 1975)

2) 1975 Yılının İlkbaharında Türk Ekonomisi / Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği yayını. Sayfa 68.

3) Lastik-İş Sendikası Yayın Organı / Şubat 1975 - Sayı 78/S. 9

4) Türkiye Kimya-İş Sendikası Yayın Organı / Mayıs 1975 — Sayı 51/ S. 8

5) Türkiye Petrol Kimya-İş Sendikası Yayın Organı / Eylül 1975 Sayı 54/S. 8

6) Maden-İş / 31 Ekim 1975 — Sayı 64/S. 4

7) DPT Araştırması (Sözkonusu edildiği yer: Yapı Sen'in Sesi, Ekim 1975, Sayı 17. S. 7

8) Türkiye'de İşçi Ücvretleri ve Enflasyon / Tüm İktisatçılar Birliği ve DİSK Araştırması / TİB. Yayını — S. 62.

MEYAK RAPORU

yapılmasına muvafakat etmediğini bildirirse durum ne olacaktır? Tahakkuk idaresi ya da sayman re'sen hareketle meyak kesintisini maaştan kesebilecekmidir? Kanımızca buna imkân yoktur. Zira yürürlükteki hiç bir yasa cebri icra yoluyla maaştan MEYAK kesintisi yapma yetkisi tanımamıştır. Memurun maaşından meyak kesintisi yaptırtmaması da bir suç teşkil etmez. Zira bütün suçlar yasalarda ve yasalara bağlı olarak çıkarılmış tüzük ve yönetmeliklerde belirlenmiştir. Meyak kesintisinin yasal olmadığı noktasından hareketle kesilmesine rıza gösterilmemesinin idari ve inzibati bir suç teşkil edeceğini belirleyen bir mevzuat hükmü de mevcut değildir. Bu yol açılırsa ne olur? Giderek pek çok memur maaşından kesinti yaptırtmayacak, zorlamalar bir takım ihtilâtlar yaratacaktır. Sonuçta Meyak, bütün kaynağı ile kurulmuş olacaktır.

Böyle bir yola gidilmesini önleyecek tek yolun Meyak'ın özel kuruluş kanunun çıkarılması olduğuna dair görüşümüzü bir kere daha tekrarlıyalım.

Daha enterasan durumlar tesbit için, yukarıdaki varsayımı biraz daha ileri bir safhaya götürelim. Diyelim ki sayman, Genel Muhasebe Kanununu kendisine re'sen kesinti yetkisi veren bir kanun olarak yorumladı ve tahakkuk idaresinin arzusu hilafına bordrodan meyak kesintisi yaptı. Tahakkuk idaresi, sayman hakkında soruşturma açılmasını talep etti ve soruşturmaya izin veren mercii de tahakkuk idaresinin görüşünü paylaşarak soruşturmaya izin verdi. Fezeleke neye göre düzenlenecektir. Dayanılacak yasa hükümleri ne olacaktır? Tahakkuk idaresinin görüşleri mi yoksa saymanın görüşleri mi? Soruşturma çeşitli dereracattan geçerek saymanın Yargıç önüne çıkarıldığını düşünelim. Yargıç davayı şu yada bu suretle Anayasa Mahkemesine göndermiyecekmidir?

Konunun ayrıca bir hassa yönü daha vardır. Konunun yakın gelecekteki avukatlar için verimli bir saha olması. Yarın avukatların 31.7.1971 tarihinden sonra yapılmış kesintilerin yasaları aykırı olduğundan bahisle geri alma şartına bağlı olarak memurlarla yaygın bir vekâlet sözleşmesi imzalamaları olasılığı çok yüksektir. Böyle bir ortama girildiğinde belki de kesintinin yarıya yakın kısmı vekâlet ücreti olarak avukatlara gidebilecektir.

Şimdi de MEYAK'ın 1974 yılı sonuna göre rantablitesini görelim.

OECD raporuna dayanarak Türkiye'de 1974 yılında yıllık fiat artışının %30 olduğuna yukarıda değindik.

Meyak'ın varlığından 1.818.000.000.— lirası Hazine ve Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılmıştır. Kaynağı kesinlikle tesbit edilmemiş olmakla birlikte tahvillerin yıllık faizi %5 dir. Bu durumda %5 den 1.808 milyon liranın yıllık faizi 90.9 milyon liradır. Fiat yükselmelerinin aynı dönemde götürdüğü %30 luk düşüş 2.294.7 milyon lirada 688.4 milyon liradır. Bu rakamdan %5 tahvil faizi olan 90.9 milyon lirayı düşersek MEYAK'ın varlığından 1974 yılında reel kayıp, yani zarar 597.3 milyon liradır. Başka bir ifade ile 2.294.7 milyon liradan ibaret Meyak varlığı 1974 yılının sonunda reel olarak 1.697.4 milyon liraya düşmektedir.

Türkiye'de gayrimenkul değerlerin mevkiine göre yıllık olarak %25-50 arasında arttığı bilinmektedir. Bu durumda Meyak'ın varlığının tümü gayrimenkule yatırılmış olsa idi ekonomik bir yatırım olmakla birlikte, büyük oranlarda spekülâtif kazançlar sağlanabilirdi. En azından bugün uğramış olduğu 597.3 milyon liralık bir zarara maruz kalmadı.

Nominal olarak 2.294 milyon liraya ulaşan MEYAK varlığının nerede olduğuna dair izahatımıza dönelim.

Merkez Bankasının Maliye Bakanlığına gönderdiği dekontlardan çıkarılan bilgilere göre 31.12.1974 tarihine kadar Meyak'ın varlığından 938 milyon lirası Devlet Hazine tahvillerine, 880.7 milyon lirası ise Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılmıştır.

Devletin yediemanetine tevdi olunmuş bir fon üzerinde tasarruf hakkını devlet nereden almaktadır? İdarenin bu fondan 1.818 milyon lirasını tahvillere yatırmakla yaptığı tasarruf hukuka uygunmudur?

İktisadi Devlet Teşekkülleri ile Kamu iktisadi teşebbüslerinin finansmanı da memurun %5 lik tasarrufu ile mi sağlanacak?

Devlet, memurundan metezori kesip aldığı bu paraya karşılık 800 bin memura bir de borç senedimi verecektir? Yıllık 597 milyon lira memurun zararı pahasına devlet bu hakkı nereden almakta?

Biz araştırdık. Ne yıllık bütçe kanunlarında ne de bir kaç yasada MEYAK varlığı üzerinde devletin tasarruf hakkını doğuran bir hükme rastlamadık.

Bir görüşe göre bu fon varlığı tahvillere yatırılırken hiç bir memur temsilcisi ile danışma yapılmamıştır. Türkiye'de kamu personelini temsil ettitini ifade eden federasyon ve konfederasyonlarla temas dahi zait görülmüştür. Devletin bu fona tasarruf etmekteki tutumu memurun geleceği açısından kuşku vericidir.

Başka bir görüşe göre Devlet bu tahvilleri MEYAK'a satmıştır ama, devlet sıkıntılı bir dönemde iken, bahusus Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında böyle bir eylem de bulunmuştur. Bu itibarla devletin bu tasarrufunu kınamak mümkün değildir. Devlet bu fona el atmasa idi, belki de ülkenin mukadderatı tehlikeye düşebilirdi.

Bu hamasi görüşe karşı, karşıt görüş sahipleri şunu ileri sürmektedirler. Peki bu para Kıbrıs Barış Harekâtı için kullanılmışsa, faiz nispeti neden %9 değil de %5 dir? Bu soru cevapsız kalmaktadır. Bu görüş sahipleri bu soruyu yönetmekle kalmamakla ve şunları söylemektedirler.

Devlet Memurunun varlığından metezori söküp alınan 1.818 milyon lira vatanın savunulması için kullanılmamıştır. Bu para gerek Devlete, gerekse iktisadi devlet teşekküllerine mal ve hizmet satan özel girişimcilerden alınan mal ve hizmetlerin bedelini ödemek için kullanılmıştır.

Devlet, yılda maaşında bürüt 45.— lira artış sağladığı bir memurundan ayda 96.75 lira memur yardımlaşma kurumu kesintiis diye bir kesinti yapacak. Bu kesintiyi yapma hakkı sağlayan kanunu çıkarırken, ben senden ayda bu kadar kesinti yapacağım ama; en geç bir yıl içinde senin için bir kurum kuracağım. İşte, senden kesilen para bu kurumun sermayesini teşkil edecek. O kurum sana konut yapacak, her türlü zaruri ihtiyacını sağlayacak, sen bu kurum sayesinde refaha, huzura kavuşacaksın demiştir. Beş yıl sonunda böylelikle iki buçuk milyar lira para birikmiş hayat pahalılığı her yıl %10 - 30 oranında artarken Yüceliğine ve Adaletine memurun kalpten inandığı Devlet, önce söylediklerinin tam karşıtı bir uygulamaya girmiştir.

Yürütme ve Yasama erki her zaman saygı duyulan takdirlerini Sosyal Hukuk Devletinin gereklerine uygun olarak belirlerse, kendisine sadece sadakatla hizmet eden memuruna karşı yasal bir ödevini yerine getirmiş olacaktır.

Özerk üniversite ve kadıköy mühendislik mimarlık yüksek okulu

Kadıköy Müh. Mim. Yük. Ok. öğrencilerinden bir grup

Özerk ve demokratik üniversite mücadelesinin somut hedeflerinin neler olduğu üzerine şimdiye dek yeterince durulmadı. Bu konuya bütün yurtsever ilerici unsurların sahip çıkması gerekir. Başta üniversite öğrencilerinin mesleki-akademik örgütlenmesi sağlanmalı ve somut isteklerimiz doğrultusunda mücadele sürdürülmelidir.

Üniversiteler bilimsel doğruları yöntemli bir şekilde araştırmalı ve bilimsel çalışmalar giderek doğanın ve toplumun gelişimi, değiştirilmesi üzerinde yargılar geliştirmelidir. Bu odak noktasından çıkarak üniversitelerde bazı dünya görüşlerinin tartışılması, benimsenmesi ve savunulması en doğal gerekli bir tavırdır. Bu işlevlerin yerine getirilebilmesi için herşeyden önce üniversitelerin özerk olması gerekir. Aksi durumda siyasal iktidarların güdümünde bırakılmış üniversiteler egemen sınıflar tarafından toplum gerçeklerinden bilinçli olarak uzaklaştırılır. Kendi düzenlerinin çarklarından birini oluşturacak elemanlar yetiştiren eğitim kuruluşları olmaktan öteye gidemezler.

Burjuvazi serbest rekabetçi kapitalist dönemlerde üniversitelerin özerkliğini savunuyordu. Çünkü feodal üretim ilişkileri üretici güçlerin gelişimini engelliyordu. Gelişmekte olan burjuva sınıfı feodalitenin eğitim kurumları üzerindeki baskısını ancak üniversite özerkliği ile sağlıyabilirdi. Tekelci kapitalizm emperyalist aşamaya ulaştıktan sonradırki kendisine bağımlı kıldığı toplumları pozitif bilimin gerçeklerinden uzak tutarak anti-emperyalist hareketleri sürekli boğmak istemiştir.

Türkiyede üniversiteler, anayasanın 120. maddesine göre özerk, kamu tüzel kişilerdir. Devletin gözetimi ve denetimi altında kendileri tarafından seçilen organlar eliyle yönetilir. Bunun yanında özel bir takım kanunlarla kurulmuş olan Atatürk Üniversitesi, O.D.T.Ü., K.T.Ü, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı akademiler ve onlara bağlı yüksek okullar bu özerklikten yoksundurlar. Çünkü yönetimleri kendi içinden seçilen organlar eliyle yapılmaz, Milli eğitim bakanlığı tarafından yönetilirler. Rektör milli eğitim bakanlığının göstereceği adaylar arasından bakanlar kurulu kararıyla atanır. Dekanlar ise Rektörün göstereceği adaylar arasından bakanlar kurulu kararıyla atanır. Dekanın yardımcıları ve bölüm başkanlarıda dekanın teklifi üzerine rektör tarafından atanır. Görüldüğü gibi bu durum anayasanın tanımladığı üniversite özerkliği kavramıyla çelişkilidir. Aynı zamanda özel yasalarla kurulmuş olan bu okulların yönetmelikleri insan haklarına ve yasalara ters düşen her türlü keyfi uygulamaya açık anti-demokratik disiplin cezalarıyla doludur. Ayrıca O.D.T.Ü. yasası üniversitenin toplumun gerisinde kalmasına sebeb olan mütevelli heyetini getirmiştir. Cumhuriyet yasalarında devlet malının mütevelli heyetiyle yönetilmesine ilişkin hiçbir uygulama yoktur.

Emperyalist-kapitalist sistem içindeki ülkemizde üniversite ve yüksek okulların yasalarla çelişmeleri ve özerk olmayışlarının olumsuz etkilerini günaşırı görmekteyiz. Temel görevi toplumsal ilerlemenin gerektirdiği insan gücünü yetiştirmek olan üniversiteler ve yüksek okullar, yukarıda belirttiğimiz gibi bilimsel çalışmaları ve bilgi birikimini toplumun yararına kullanmalıdırlar. Bu sebeble yönetim bilimsel-özgür olmalı ve en verimli ve en demokratik yönetmelikleri izlemelidir. Öğrenci-Asistan Öğretim görevlisi bağı kurulmalı, ögeler yönetime ortak katılmalıdırlar. Antidemokratik disiplin cezaları öğrenciden yana demokratik bir öze kavuşturulmalıdır. Yetersiz Diplomalı adam değil bilgi üretme yöntemleri geliştirilmelidir. Halka dönük olmalı ve yetenekli olan herkese kapılarını açmalıdır. Üniversiteler egemen sınıfların baskısından korkmadan gerçekleri kamuoyuna duyurabilmelidir. Bütün bunların çözümü özerk ve demokratik üniversite kavgasında yatar.

Üniversitelerin özerk ve demokratik olmayışı ve düzenin çarpık yapısı özel yüksek okullar sonrada bağlı yüksek okullar sorununu gündeme getirdi. Bu okullar bir yandan egemen sınıflara kâr sağlamak diğer yandan okumak isteyenleri susturmak için 1962 yılında kuruldu. Açıldığı günden bugüne dek te kamuoyunda tartışma konusu olageldi. Bu okulların kapatılıp öğrencilerin eğitimlerini devlet üniversitelerinde sürdürebilmeleri için yurtsever ve ilerici gençlik, demokratik örgütler 1971 yılına dek yığınsal mücadele verdiler. Anayasa mahkemesi bu okulların kapatılmasına ve okulların yasalara aykırı bulup devlet üniversitelerinden geri bir eğitim düzeyine sahip oldukların açıkladıktan sonra gerçekleştirilen devletleştirme emperyalizme bağımlı işbirlikçi burjuvaziye yaradı. Bu yasaya 24. madde eklenerek öğrenci alımına başlandı.

Özel yüksek okullar her ne denli devletleştirilmişse de önceki sakıncalı nitelikleri taşımaktadır. Bu durumu Kadıköy Müh. Mim. Yük. Ok.'nun sorunlarını ele alarak inceleyelim.

— Öğretim görevlileri ve asistanlar kadrolu değildir sözleşmeli olarak görev yapmaktadırlar.

— Özel okul iken kullanılan labaratuvarlar bugün kullanılmamaktadır. Müdüre sebebini sorduğumuzda «Patron satmaya razı, Devlet alınması için parayı gönderdi. Fakat formaliteler tamamlanmadı» diyordu 3 yıl önce.

— Okul müdürünün akademi senatosunda oy verme yetkisi yoktur. En basit bir girişimi (müstahdem ve demirbaş eşya almak v.b.) bile akademi başkanının onayını almadan yapamamaktadır. Mali ve idari bakımdan tamamen akademi senatosuna bağımlıdır.

— Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı düzensizdir. Sözgelişi bir sınıfta 120 kişi ders yapmaktadır. Bu sınıflara anfi yapılması gereklidir. Diğer yandan labaratuvar ve pratik çalışma sınıfların kalabalık olması yüzünden yetersizdir.

— Laboratuvarlar akademide 15 günde bir yapılmaktadır. Bir sınıfın 100 kişi olduğunu ve her hafta 50 kişinin laboratuvara girdiğini düşünelim. Labaratuvarda 6 deney masası vardır ve bir grup 8-9 kişidir. Bu şekilde yapılan laboratuvarda öğrenci el-

Sonu: 10'da

seçmeler

yüksel birdal

ALLAH KABUL ETSİN

Bir kamu kuruluşu olan Emlâk Kredi Bankası kuruluşundan beri en ilginç alımlarından birisini yapmış.

Bir zamanlar vatandaşa ucuz konut temin etsin diye kurulan bu KAMU kuruluşu, İstanbul'un Ankara'nın en mutena (!) semtlerinde dairesi 700-800 bin liraya satılan konutlar yaparak KAMU görevini yerine getirirken; Spor-Toto Genel Müdürlüğü gibi bir KAMU kuruluşu da bünyesine bağlanınca, daha da şenliklenmişti.

Peki, kuruluş amacına böylesine uygun hareket eden KAMU kuruluşunun en ilginç alımı nedir dersiniz? Kırk yıl düşünseniz bulamazsınız...

Din Görevlileri Federasyonu Başkanı Şerafettin YARDIMEDİCİ'nin yazdığı Türkçe Hacı Rehberi adlı kitaptan 10 bin adet satın alarak 100 bin lira ödemiş. Seçimden önce bankanın birçok müdürü, banka çalışmalarıyla kitabın bir ilişkisi olmadığını söyleyerek ödeme belgelerini imzalamadılarsa da, seçimden sonra imzalar tamamlanarak 100 bin liralık ödeme yapılmış ve 10 bin adet Hacı Rehberi'nin banka şubelerine dağıtımına başlanmış.

Buraya kadar herşey MC'ye yakışır bir şekilde yürüdüğü halde, kitapların alımını sağlayan Genel Müdür MİRAÇ AKTUĞ'un, yeni bir görev verilmeden açığa alınması akıl alacak gibi değil.

Neyse ki, Halk Bankası Genel Müdür Yardımcısı Muzaffer Denizdöven, aynı REHBER kitaplardan Halk Bankası'na aldırdığı için, taltif edilerek MİRAÇ AKTUĞ'un yerine atanıyor da üzüntümüz hafifliyor.

Allah her iki KAMU kuruluşunu da yaptıkları bu ulvi görevden dolayı iki cihanda aziz etsin...

AMERİKAN VATANDAŞI VE MİLLİ (?) EĞİTİM

Yaygın Yüksek Öğretim Kurulu Genel Sekreterliği'ne bir Amerikan vatandaşı getirildi.

Amerikan uyduluğunu «Milli» liğin baş koşulu sayanlar için bu atamanın hayret edilecek bir yanı yok tabii.

Ancak, işin ilginç yanı; Milli Eğitimi'mizde söz sahibi yapılan bu Amerikan vatandaşı, doğuştan Amerika'lı değil, sonradan olma...

Beyimiz önceleri (ayıptır söylemesi) sizler - bizler gibi Türk'müş. Günü gelip te, askere gitmemek için ülkeden firar edince, T.B.M.M. kararıyla Türk vatandaşlığından çıkarılmış ve, meşrebine en uygun ülkeye gidip Amerikan vatandaşı olmuş.

Şimdi de, Amerikalı uzman olarak milli (!) eğitimimize yön verecek...

HEM MİLLÎ HEM EĞİTİM MÜSTEŞARI

Söz Milli Eğitim'den açılmışken, bir genelgeyi de bilgilerinize sunalım. MC'nin Eğitim Müsteşarı Nihat Akay, bir genelge yayınlayarak, okul kitaplıklarının zararlı kitaplardan temizlenmesini istemiş.

«... Mizah edebiyatı adı altında veya memleket gerçeklerini aksettirdikleri iddiası ile yayımlanan, fakat gerçekte milli terbiyemize aykırı, ahlâk, aile, hatta cemiyet değerlerimizi yıkmaya matuf kitaplar...»

«... Bu kitapların gayeleri ,kurulu düzeni yıkmak olan istikameti belli bazı yazarlara ait oluşu da dikkatten kaçmamaktadır.»

Emeği, alın teri çalınan işçilere, köylülere, memurlara yani tüm emekçilere müjdeler olsun.

İstikameti belli bazı yazarlara, kurulu düzenimizi yıktırtmayacağız.

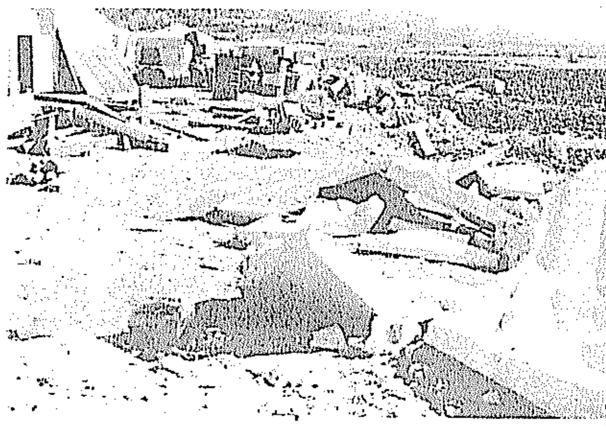
ÖNEMLİ BİR AP'Lİ

Seçimler sırasında, AP, Bursa'da izinsiz bir miting düzenlemişti. Suç olan bu eylem dolayısıyla bilgisine başvurulan «önemli bir AP'li» bakın ne demiş:

— «Biz Danıştay kararlarını bile iplemiyoruz, Seçim Kurulu kararları vız gelir...»

Hey maşşallah!

Köroğlu bu yiğitleri iyi ki görmedi. Yoksa hırsından çatır-çatır çatlardı.

ANAHTARI KİMDEDİR?

2382 kişinin öldüğü 3339 kişinin yaralandığı ve 7605 konutun oturulmaz hale geldiği Lice'de düzenlenen törende konuşan Demirel, 1568 konutun ve 40 dükkânın tamamlandığını söylemiş.

MC'nin borazanı olarak bilinen Anadolu Ajansı törenden bir gün önce, bu konutların anahtarlarının vatandaşlara dağıtılacağını müjdelemiş ve sağ basın bu müjde (!) yi manşette vermişti.

Tören yerine sokulmayan Lice'lilerin tel örgüler ve silâhlı askerler arkasından konuşanları izlemesini, kimseye anahtar verilmeyişini gören yabancı konuklar hayretler içinde kalmışlar. Bizim gazeteciler :

— «Hani anahtarlar nerede? Bitmeyen bu konutlar için bu tören niye düzenlendi? Asker, halka niçin silâh doğrulttu?» gibi şaşkın şaşkın sorular sormuşlar.

Yabancı saflığı n'olacak?

Koskoca İmar ve İskân Bakanı, koskoca Başbakan'a Lice'nin gümüş anahtarını veriyor, bunu görmüyorlar da, halk'a ne zaman anahtar verileceğini soruyorlar.

Fotoğraflar : Fikret Otyam (Cumhuriyet)

ÖZERK ÜNİVERSİTE ve KADIKÖY MÜH. MİM. YÜK. OKULU ÜZERİNE

Başı: 9'da

bette birşey öğrenemez. Uygulama ve labaratuvar çalışmalarına ağırlık verilmeli ve 2 şer kişilik gurupların deney yapması sağlanmalıdır.

— Okulun kütüphanesi derhal açılmalı ve öğrencilerin gereksinimlerini gidererek kitaplar temin edilmelidir. Özel okulken var olan kitaplıktan yararlanılamamakta ve kitaplar kullanılmamaktadır.

— Kantin ve yemek sorunu çözümlenmeli diğer okulların bu konuda yararlandıkları haklardan bağlı yüksek okullarda yararlanmalıdır.

— 72 gün staj yapmak zorunlu olmasına karşın 40-50 kişinin staj yapma olanağı vardır. Öğrenciler staj yapacakları yerleri kendileri bulmaktadır.

— Müfredat programı yeniden gözden geçirilmeli ve meslek derslerine ağırlık verilmelidir. Örneğin bir İ.T.Ü. elektrik fakültesinde okutulan derslerle burada okutulan dersler tamamen farklıdır.

— Kitaplar oldukça pahalı ve 40-50 yıl öncesinin kitaplarıdır. Pekçok arkadaş bu kitapları alacak mali güçten yoksundur. Bu kitaplardan yararlı bilgiler alınarak ve günümüz tekniğine uygulanarak teksir halinde bastırılmalı ve öğrencilere karşılıksız dağıtılmalıdır.

— Mediko-sosyal sorunu çözümlenmelidir. Diğer üniversitelerde okuyan arkadaşlar bu durumdan yararlanırken bağlı yüksek okul öğrencilerinin yararlanamaması eşitlik ilkesine ters düşmektedir. Bir bağlı yüksek okul öğrencisine harcanan paranın 5 katı bir İ.T.Ü. lü öğrenciye harcanmaktadır. Kısacası patron devlet olmuş bu okullarda değişen hiçbirşey olmamış.

— Son sınıflarda proje ve pratik çalışmalarına ağırlık verilmeli ve sosyal teknik bilgilerin kazanılması için geziler teknik konferanslar düzenlenmelidir.

— Yönetmelik yukarıda özerk üniversite kavramında vurguladığımız gibi baştan aşağı antidemokratik ve öğrenci aleyhinedir. Aynı zamanda 4-5 ayrı yönetmenlik uygulanmakta ve öğrenciler hangi yönetmeliğin kendilerine uygulanacağını bilmemektedir. Şartlı ders uygulaması da birçok öğrencinin okulu bırakmasına sebeb olmaktadır.

— Yönetmeliğin 38-41 maddeleri tamamen antidemokratiktir. Yasalarla ve insan haklarıyla bağdaşmayan keyfi ve esnek maddelerle doludur. Öğrencilerin bilimsel çalışma ve yaratıcılık gücünü engelleyen antidemokratik disiplin cezalarının kalkmasını istiyoruz.

— Bir eğitim kurulu kurularak yaptığımız eğitimin pratikle ne derece bağdaştığı araştırılmalı duvar gazetesi çıkarılmalı, seminerler düzenlenmeli.

Aslında tüm sorunlarımızı yazsak bu maddeler uzayıp gidecek. Yukarıda sıraladığımız maddelerden anlaşıldığı gibi (okulumuzun akademiye tam olarak bağlı olduğu bile tartışma konusu) yönetim baştan aşağı bozuk, çağdışı ve sömürü mekonizmasına dayanmaktadır. Biz yarının bilinçli ve yaratıcı mühendisleri olmak için bilimle uğraşmak istiyoruz. Kadıköy Müh. Yük. Ok. Öğrencileri olarak tüm bu sorunların özerk ve demokratik üniversite çatısı altında çözüme kavuşacağını biliyoruz. Çünkü Emperyalizm ve egemen sınıflar bilimsel gelişmeyi engellerler. Bilimin toplum için ve bilimsel gelişmeden yana olan sınıflar için olduğunu unutmadan özerk ve demokratik üniversitenin gerçekleşmesi için mücadele edeceğiz.

TEKNİK ELEMANLARIN TOPLUMSAL DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ

Başı: 4'de

niş ölçüde katılmalarını sağlamak, için çaba gösterirler.

Öğrenimlerine ve kesintisiz eğitimlerine yakın bir ilgi gösterirler ve sürekli eğitim sisteminin zaman içinde geliştirilmesini sağlarlar. Sosyalist toplumun hızlı gelişim temposu bilim adamı, mühendis ve teknisyen sayısının sürekli olarak büyümesini zorunlu kılarken, bu kadroların toplumsal rolünüde güçlendirmektedir. Fakat bütün bunlar, teknik elemanların karar verici toplumsal bir güç olduğu anlamına gelmemelidir. Onların toplumsal rolü herzaman ve kesinlikle, işçi sınıfıyla birlikte benimsedikleri ortak hedefler ile belirlenmektedir.

8 — Gelişmekte olan ülkelerdeki teknik elemanların rolü:

Bu tür ülkelere has özelliklerin bazıları teknik elemanlar sorunu üzerinde doğrudan veya dolaylı etki yaratmaktadır.

Bilimsel ve teknik devrimin etkilerini ele alırken, bu tür ülkelerin çok az sayıda ulusal sanayiye sahip olması ve bir bölümü montaj sanayi niteliğindeki, diğer bölümü uluslararası yan ürün üreten küçük sanayiin varlığı gibi nedenlerden kaynaklanan teknolojik bağımlılığından sözetmek gerekmektedir.

Fabrikalarda kullanılan araçlar ve tezgahlar ithal edilmiş olup, bu cihazlar güçlü kapitalist ülkelere bağımlılığın sonucu olarak çoğu kez ülke gerçeklerine uygun olarak seçilmemiştir.

Bilim ve üretim arasındaki ilişki, sanayileşmiş ülkelerde olduğu kadar sıkı değildir. Yine de bazı gelişmekte olan ülkeler, yüksek eğitimi ve bilimsel araştırmayı geliştirmek için çaba göstermektedirler.

Öteyandan el emeğinin ağır bastığı ülkelerde, sanayiye hafif bir otomasyonun girmesi bile bazı sektörlerde el emeği ile rekabete girmekte ve yüzlerce binlerce kişiyi işsizliğe sürüklemektedir. Öteyandan otomasyon, ağır endüstri üretimini veya dönüşüm, tarım, hafif ve elemeği ağır basan sanayi için, alet ve araç üreten endüstrilerin üretimini arttırır.

Böylesine sorunlar, hernekadar iktidarları ve ekonomik planlamayı ilgilendirirse de teknik elemanlar da uzağında kalmamalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerin bir bölümü kültürel açıdan dışa bağımlıdır.

Devamı Gelecek Sayıda)

REKLAMLAR — YALAN SÖYLÜYOR

Başı:2.de

Aşağıdaki liste, imalatçı firmalar ile her birinin ürettiği değişik markaları ve 1975 yılı üretim hacimlerini göstermektedir. Gerek bu sektördeki tekelleşmeyi, gerekse de tüketiciyi kandırmak için ortaya atılan marka furyasını çok iyi göstermektedir. Özellikle her bir markanın çeşitli model ve boylarınında bulunduğu göz önüne alınırsa durum daha iyi değerlendirilebilecektir.

Yukarıda değinilen bir kaç nokta bile, Türkiye'de elektrik ve elektronik aletler sektörünün kurulmuş bütün sözde komite ve konulmuş narhlarına rağmen gerçekte ne denli başı boş, denetimsiz olduğu, halk ve ülke çıkarları yararına çalışmak bir yana ülkenin kıt döviz olanaklarını nedenli bir kaç tekelin çıkarına israf ettiğini ve halkın zararına çalıştığını göstermektedir.

HARUN VE KİTAPLARI

ersin kaya

OLAYLI YILLAR VE GENÇLİK / May Yayınları — 256 Sayfa — 20 Lira
EĞİTİM ÜRETİM İÇİNDİR / Gözlem Yayınları — 96 Sayfa — 10 Lira
KAPİTALİSTSİZ KAPİTALİSTLER / Vardiya Yayınları — 56 Sayfa — 7,5 Lira

Bileceksiniz Harun'u... Ağustosta evrenini değiştirirken, bir döneme lâyık olduğu damgayı vuran Harun Karadeniz'i... Geleceğin, umudun, iyiliğin ve hayatın düşmanı bir rejimi ölümüyle mahkûm eden Harun Karadeniz'i... Doğanın verdiği yaşama hakkını faşistlerin pençesinden kurtarmaya mücadele ederken; hak, hukuk, adalet, yasa, masa gibi kavramların egemen sınıfların «laf ü güzaf» olduğunu ispatlayan İnşaat Yüksek Mühendisi Harun Karadeniz'i hatırlayacaksınız...

«Giresun vilâyetinin, Alucra kazasının, Armutlu köyünden Rıza oğlu Harun» 1962-63 yılında İ.T.Ü. ne girmiştir. O yıllarda ortalama bir İ.T.Ü. öğrencisinden hiçbir ayrılığı yoktur. Yani o da ardarda gelen bazı rastlantılar sonucu liseyi bitirebilmiştir. Temelsiz bir milliyetçilik, bilinçsiz bir yurtseverlik, anlayışıyla biçimlendirilmiştir dünyaya bakışı lise sonuna kadar... Bir Türk'ün dünyaya bedel olduğuna inanmakta, başka ülkeleri kılıçla fetheden cengâver atalara sahip olmaktan gurur duymaktadır. Üstelik, felsefe hocasından «sosyalizmin herkesin buzdolabı olmasını isteyen bir aldatmaca, komünizmin herkesin aynı marka buzdolabı olmasını isteyen başka ve daha büyük bir aldatmaca» **olduğunu da öğrenmiştir. Peki böylesine koşulların içinden gelen Harun nasıl olmuştur da hakkında elliye yakın dava açılan, 150 yılı aşkın hapsi istenilen, sağlıklı yaşaması egemen sınıfları tedirgin eden bir duruma gelmiştir? Bu sorunun karşılığını Harun'dan dinleyelim:**

«Ben sadece yurt sorfunlarıyla ilgilendim: petrollerimizi Amerika sömürmesin istedim. Madenlerimiz sömürülmesin, montaj sanayiinden kurtulalım, ülkemizde ağır sanayi kurulsun, bağımsız ve onurlu bir ulus olarak insanca yaşayalım, her şey yurdun ve halkın çıkarlarına göre düzenlensin istedim. O kadar.

Bundan öte ne olduysa nesnel gerçeklerden oldu. Yurt ve dünya gerçekleri öğretti bize ne öğrendiysek. Olaylar yoğurdu, olaylar eğitti, geliştirdi bizi ve bu ara okuyarak da öğrendik dünyanın kaç bucak olduğunu. Benim gibi birçok insan da ne olduysa bu olaylar içinde oldu.»

Genelde doğru bir saptama. Gerçekten o dönemin gençliği çoğunlukla bu yollardan geçti. Ama Harun'un kendine özgü kişiliği ve yenekleri, onu çoğunluğun geldiği yerde bırakmadı, bir dönemin en etkin gençlik lideri olarak en ön safa getirdi.

Konuşmasını, kendini dinletmesini çok iyi biliyordu. Eğitimin en karmaşık sorunlarını alfabeden örnekleyerek, kitlelere mal edebiliyordu. «Uyu uyu yat uyu» **sözleriyle eğitimin şartlandırmaya yöneldiğini örnekliyor,** «İp senin olsun top da benim» **denilerek, özel mülkiyetin kafalara yerleştirildiğinin altını çiziyordu.** «Baba bal al. Al Atay bu bal.» **tekerlemelerinin toplumsal gerçeğe uymadığını, doğrusunun** «Baba bal al. Alabilirsen bal al. Balın kilosu otuz babanın yövmiyesi onbeş lira» **biçiminde olması gerektiğini hangi toplum önünde söylediyse o salon alkıştan yıkılıyordu.**

Olayları basite indirgeme ve anlaşılması zor toplumsal gerçekleri kavranabilir hale getirmedeki mizahi ustalığı çabucak kitlelerle bağ kurmasını sağlıyordu. Harun bu özelliklerini devrimci örgütlenmede alabildiğine değerlendirmiştir. Üniversitede öğrencilerin örgüt etrafında kenetlenmesi de Kartal da İstanbul Bölgesi İşçiler Birliği çevresindeki toparlanma da Harun'un örgütsel çalışmadaki yeteneklerinin başarılı birer sonucudur.

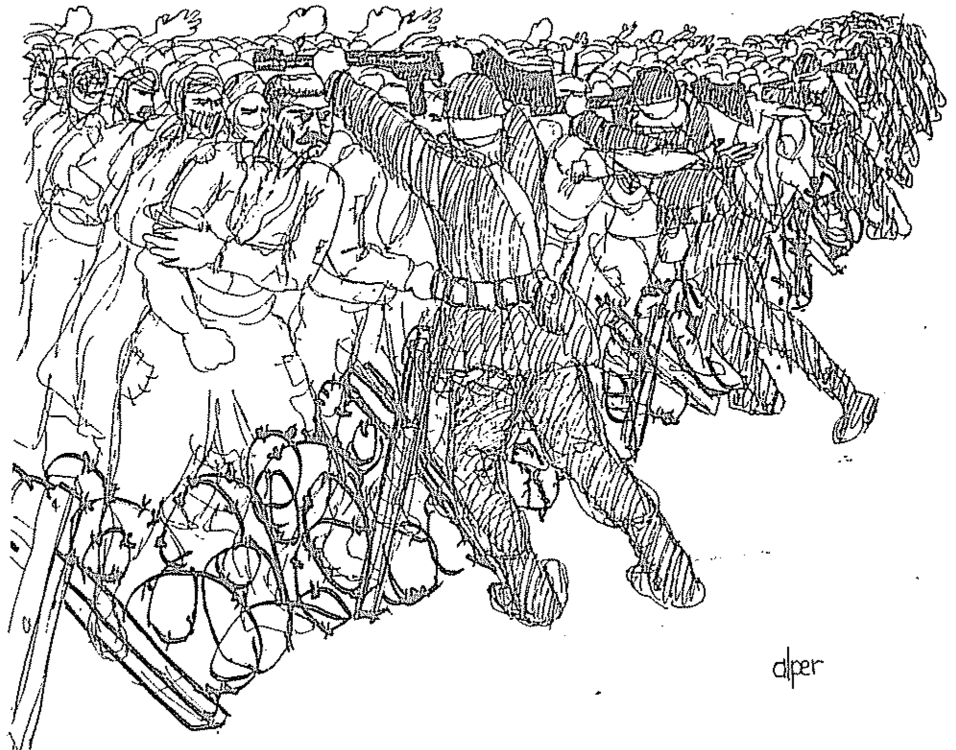
Özel okulları protesto yürüyüşü, 6. filoyu protesto gösterileri, Nato'ya Hayır haftası, Ortak Pazar ve montaj sanayiini protesto yürüyüşü, Gerze tütün mitingi, ilk üni-

Sonu: 12'de

tan oral ve alper aydınlığa doğru için "lice'de konut dağıtımı„nı çizdiler

Peek saayın Licelileeeea.. been başbakanınız olarakkaan aranızda bulunmaktan cok memnunum-- 89793 adet bitmiş evin anahtarını da sizlere dağıtmış olduğumdan ayrıca mütahassıs olmaktayım.

başyazı

ARTAN BASKILAR VE MÜCADELEMİZ

Başı 1'de

bugüne kadarki mücadelesinden dolayı olduğu sonucunu çıkarmak mümkün. Meslek örgütlerinin gündeme alındığının somut belirtisi bu kadarla kalmadı. İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi yayın organı «TEKNİK — GÜÇ» için de soruşturma hazırlıkları var. Öte yandan memur arkadaşlarımızı çok yakından ilgilendiren MEYAK konusunda afişleme yapan dört meslek örgütünün — TÜTED, TÖB-DER, TÜM-DER, TÜMAS — afişleme çalışmaları, vali muavininin emri ile engellenmeye çalışıldı. Afişlerin bir kısmı toplatıldı. Afişleme yapan memurlar, öğretmenler, teknik elemanlar sabaha kadar karakollarda tutuldu. Ve nihayet baskının en şiddetli yöntemlerine de başvuruldu. Odalarla, teknik eleman örgütleriyle sürekli bir ortak çalışma içinde bulunan Tob-Der İstanbul Şubesi kurşunlandı. Yönetim Kurulu Başkanının oturduğu koltuğu hedef alan zorbalar iyi nişancı olduklarını gösterdiler. İki kurşun, tam hedefini buldu. Ama Yönetim kurulu başkanı o sırada bir iş için ayrılmıştı. Yerinde yoktu. Kurşunlar ancak koltuğun arkasındaki radyoyu parçalayabildi.

Ne varki bütün bu baskılar halkımızı ve onun bir parçası olan teknik elemanları geriletmedi. Geriletemiyecek de. 12 Ekim seçimleri bunun iyi bir belirtisi oldu. 10 Ekim'de teknik elemanlar bir açıklama yaptı. Tüm meslek odalarının katıldığı bir açıklamada MC'nin ve onun İstanbul'daki temsilcisi eski asker Faik Türün'ün gerçek yüzü sevzilendi. Faik Türün dönemindeki sıkıyönetimin halkımıza ve biz teknik elemanlara neler getirdiği açıklandı. Makine Mühendisleri Odasının, Elektrik Mühendisleri Odasının, Teknikerler Cemiyetinin Faik Türün döneminde arandığı; yüksek inşaat mühendisi Harun Karadeniz'in kanser olduğu bilindiği halde Faik Türün'ün döneminde tutuklandığı ve pasaport verilmediği; yüksek mimar Hatice Alankuş'un Faik Türün'ün döneminde bağırsak düğümlenmesi gibi son derece basit bir hastalıktan öldüğü açıklandı. Yine Faik Türün döneminde bir çok mühendis - mimar teknik eleman arkadaşın gözaltına alındığı, tutuklandığı işkence gördüğü anlatıldı. Bu baskıların hiçbir zaman unutulmayacağı, 12. Ekim seçimlerinde de ilk cevabın verileceği söylendi. 12 Ekimde MC'nin gerilemesi, Faik Türün'ün seçilmemesi için teknik elemanlar kendi güçleri oranında aktif görev aldı. Ve 12 Ekim'de Faik Türün seçilmedi. Genel olarak MC oylarında azalma oldu.

MC bu gerilemenin hesaplarını yapıyor şimdi. Ekonomik durum, halkımızın ekonomik ve demokratik talepleri MC'yi zorluyor. Ve bu arada öğrenime başlayan Üniversiteler MC için değerlendirilmesi gereken bir fırsat oluyor. MC liderlerinin devletin gövenlik kuvvetlerine yardımcıdır» diye ilan ettikleri, kendilerine komando adı verilen zorbalar yüksek öğrenim kurumlarını basıyor. Boykot ilan ediyor. Öğrenime devam etmek isteyen geniş öğrenci kitlesinin okullara girmesini engelliyor. Yüksek öğrenim gençliğini, şiddet kanalına çekmeye çalışıyor. MC. li bir bakan komando adı verilen zorbaların boykotlarına, toplantılarına katılıyor. Adeta komandoları destekliyor.

Teknik elemanlar olarak, gelişen demokratik talepleri geriletmek için, yeni Devlet Güvenlik Mahkemesi yasaları çıkarmak için birer gerekçe olarak gösterilmek istenecek olan komando saldırılarını, komando boykot ve işgallerini demokratik ortam açısından kuşkuyla izliyoruz. Ve ancak kitlelerin somut çelişkilerinden kaynaklanan yığın hareketlerinin demokrasiyi ilerleteceğine faşizme geçit vermeyeceğine inanıyoruz.

HARUN VE KİTAPLARI

Başı: 11'de

versite işgalleri Harun'un İ.T.Ü. öğrenci Birliği Başkanı sıfatıyla bazen planladığı, bazen en ön safta katıldığı eylemlerdir. Sadece bu sıraladığımız olaylar 68-70 yıllarına Harun'un tarihsel bir damga vurduğunu öne sürmek, için yeterlidir. Ayrıca bu olayların ve o dönemdeki anti-emperyalist hareketlerin incelenmesi, Harun'un böylesine önemli, kitleye yönelik eylemlerde kendine özgü bir çizgi izlediğini anlamaya yetecektir.

Olaylı Yıllar ve Gençlik, Kapitalsiz Kapitalistler ve Eğitim üretim İçindir adlı yapıtları, Türkiye devrimci pratiğinin bir döneminin belirgin Harun Karadeniz çizgisinin niteliklerini ortaya koyan belgelerdr. Bu belgelerde, sözünü ettiğimiz görkemli yere ulaşmış bir devrimcinin günün koşullarına bakışını, çevresinde kendisini suçlayan akımları yorumlayışını ve geçmişin yanılgılarından çıkardığı sonuçları da bulacaksınız. Toplumsal ve ekonomik sorunları kitlelere ulaştırmak için harcadığı çabayı saygı ile izleyeceksiniz.

Yaşamı ile, yaşam hakkı mücadelesi ile örnek yurtsever mühendis arkadaşımız Harun'a selâm olsun. Kendisini bir kez daha saygı ile anıyoruz.

ENERJİ KISINTISI BAŞLIYOR

Başı: 1'de

maktadır. 1 kwh enerjide İETT'nin kârı 5 krş. dolayındadır. 74 yılı içinde gerilim düşüklüğü, şebeke kaybı ve kısıtlamalar nedeniyle satılamayan enerji İETT ye 12,5 milyon lira gelir eksikliği getirmiştir.

73 yılında ise gerilim düşüklüğünden başka frekans dalgalanmasından ötürü de enerji kaybı oluyordu. 73 te frekans dalgalanmasından 25.623.000 kwh, gerilim düşüklüğünden 150.223.057 kwh daha az enerji satılabilmiş ve bu nedenlerle İETT 9 milyon liraya yaklaşan gelir kaybına uğramıştı.

YENİ KESİNTİ PROGRAMI HAZIRLANIYOR

Kasım, Aralık ve Ocak ayları İstanbul'da elektrik enerjisinin en çok kullanıldığı aylardır. Önümüzdeki aylarda yeniden enerji kısıtlamasına gidilecektir. Gazetemiz baskıya hazırlandığı sırada enerji kısıtlaması programının henüz son şekli belirlenmemişti.

NÜFUSUN % 40'I ELEKTRİK ENERJİSİNDEN YARARLANABİLİYOR

Öte yandan E.M.O. İzmir Şubesi Başkanı Ergun Elgin basına bir açıklama yaparak Türkiye nüfusunun % 40'ının elektrik enerjisinden yararlanabildiğini buna karşılık teşvik tedbirlerinden vergi indiriminden, gümrük muafiyetinden ve kredi olanaklarından yararlananların elektrik enerjisinin % 77'sini tükettiklerini söylemiştir. Ülkemizde son yıllarda elektrik enerjisi sorununda bir darboğaza girildiğini belirten Elgin, dışa bağımlı enerji politikasının sonucu olan bu durumun bu yıl da daha fazla oranda kısıtlamalarla süreceğini, gaz türbinleri ve fuel oil santrallerinin tüm külfetinin halkımızın sırtına yükleneceğini bildirmiştir.

SUNGURLAR İŞVERENİ İKİ MİLYAR

Başı: 3'de

GREV BAHANESİ

Firma, TEK ile yapılan anlaşmadaki **«yasal grevden doğan gecikmeler ihale süresine eklenir»** maddesine dayanarak işçilerin haklı taleplerini 105 gün geri çevirmiş ve geçen hafta kabul etmiştir.

Bu ise 110 MW'lık 1. ünitenin 105 günde üreteceği 277,2 milyon Kwh'lik enerjinin kaybı demektir. Bu kaybın halkımıza yüklediği zarar 2 milyar liraya yakındır.

SORUMLU KİM

Kanımızca bu kaybın sorumluları:

- **Her türlü yasal grevi mücbir sebep sayarak, bundan doğacak gecikmeyi ihale süresinin dışında tutan ve Sungurlar işverenin rahatlatanlardır.**
- **İşçi sınıfının direnişini kırmak için, işçilerin haklı isteklerine 105 gün kulak asmayan Sungurlar işverenidir.**

Öte yandan 277,2 milyon Kwh enerjinin üretime yapacağı katkı da bu suretle engellenmiş olmaktadır.

Kanımız odur ki, bu tür aksaklıkları giderecek en köklü çözüm, ihale şartnamelerindeki işverenin sorumluluğundan doğan gecikmeleri halkımıza çektiren ve grevden doğacak gecikmelerden, işi alan firmaları sorumlu tutmayan bütün maddeleri çıkarmaktır.

disk mitingine katıldık

Başı: 3'de

lü birlik ve bütünlük mücadelesini, faşizme karşı mücadelenin yükselmesini sağlayacak ana etkenlerin en önemlisi olarak nitelemiş ve «Demokrasi mücadelemizin güçlenmesini sağlayacak diğer bir unsur da tüm ilerici demokratik ve ulusal güç ve örgütlerin demokratik güç ve eylem birliğinin sağlanmasıdır. Kitlelerin istekleri eylemde buluştukça, işçi sınıfımızın etrafında ve onun öncülüğünde saflaşma gerçekleştikçe faşizmin yerleşmesi zorlaşacaktır.» demiştir.

Teknik elemanlar, DİSK'in halk kitlelerini birleştirici bu tavrını ve işçi sınıfı örgütleriyle öbür kitle örgütlerinin ortak çalışmalarını sürdürmesini dilemektedirler.

bursa

Başı: 3'de

E.M.O. Bursa temsilcisinin yenilenmesi isteği üzerine açılan görüşmede Ahmet Akküçük'ün temsilciliğe getirilmesi isteğinde birleşilmiş, İstanbul Şubemiz Yönetim Kurulu da Ahmet Akküçük'ü EMO Bursa temsilciliğine atamıştır. Bursa'daki üyelerimizden Mümin Ceyhan, Hızır Baş, Fikret Kurtuldu'da temsilci yardımcılığı yapacaklardır. İstanbul Şube Yönetim Kurulumuz yoğun işleri arasında, vakit ayırdığı temsilcilik görevi için eski Bursa temsilcimiz Necmettin Çamlı'ya bir yazıyla teşekkür etmiştir.

Yeni temsilciliğin İnşaat, makina mühendisleri ve mimarlar odaları temsilcilikleriyle birlikte ortak lokal tutulması konusunda çalışmalara geçmesi, ortak mesleki denetim uygulamasının Bursa'da da başlatılması için çalışmaları sürdürmesi toplantıya katılanların oy birliği ile önerilmiştir.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ: ersin kaya **YAZIŞMA ADRESİ:** EMO İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL **TELEFON:** 48 50 52 / **EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR / AYLIK, MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR /BASKI** KARACA OFSET DİZGİ: KARDEŞ MATBAASI / İLAN FİYATI: CM² 5 T.L. SON BASKI TARİHİ: 29 Kasım 1975